

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

PETRA MAREŠOVÁ

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE a MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

MARKETING

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE a MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců při práci – rozbor systému BOZP podniku Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk / Safety and health at work – analysis of EH&S enterprise Halla Visteon Autopal s.r.o., plant Hluk

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Červen / 2014

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Petra Marešová / PMAR 02

JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Mgr. Bc. Věra Veronika Štycká, MBA

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/-a pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř. k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 30. 4. 2014 v Praze

podpis studenta

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE a MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Bc. Věře Veronice Štycké, MBA, za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce. Rovněž bych ráda poděkovala své rodině za pomoc a podporu, kterou mi poskytla při studiu. V neposlední řadě upřímně děkuji všem zaměstnancům společnosti Halla Visteon Autopal, s.r.o. za poskytnutou podporu, zejména paní Mgr. Radce Kupčíkové, ředitelce lidských zdrojů společnosti a panu Aleši Lenhartovi, specialistovi BOZP v závodě Hluk.

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE a MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

- 1. Cíl práce:** Cílem této bakalářské práce je zhodnotit systém řízení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci konkrétní firmy a zároveň popsat její činnost v oblasti BOZP. Dílčím cílem je zjištění vývoje pracovních úrazů za posledních 11 let a srovnání počtu pracovních úrazů s výrobním závodem v Novém Jičíně. Dalším dílčím cílem je popsání zajištění prevence rizik a bezpečnostních opatření ve výrobních halách, dále činnost podniku v oblasti školení zaměstnanců v BOZP a v poslední řadě činnost podniku v oblasti ochrany životního prostředí a ergonomie.
- 2. Výzkumné metody:** Indukce a dedukce, rozbor zkoumaných poznatků a vlastní pozorování zkoumaných skutečností v podniku.
- 3. Výsledky výzkumu/práce:** Výsledky bakalářské práce ukázaly, že činnost podniku v zajišťování BOZP minimalizuje riziko pracovních úrazů. Za posledních 11 let se ve firmě Halla Visteon Autopal s.r.o. staly pouze 2 pracovní úrazy s pracovní neschopností a 7 pracovních úrazů bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením. To jsou velmi dobré výsledky, i v porovnání se závodem v Novém Jičíně, kde se za stejnou dobu stalo 11 pracovních úrazů s pracovní neschopností a 31 úrazů bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením. Systém řízení BOZP podniku Halla Visteon Autopal s.r.o. funguje velice efektivně a v závodě Hluk přináší mimořádné výsledky v nízké pracovní úrazovosti.
- 4. Závěry a doporučení:** Podnik zajišťuje BOZP na velmi vysoké úrovni, a to ve všech oblastech, jako je bezpečnost a ochrana zdraví všech zaměstnanců a všech osob fyzicky se vyskytujících v areálu podniku a ochrana životního prostředí. Jediné pochybení lze zaznamenat v řadách zaměstnanců ve výrobních halách. Je třeba školit tyto zaměstnance s větším důrazem na striktní dodržování všech pokynů a nařízení od zaměstnavatele pro lepší a bezpečnější podmínky na pracovišti, které mohou a musí sami zajišťovat plněním všech těchto příkazů a pokynů a tím přispívat k naplnění jednoho z korporátních cílů, a tím je vytvářet dokonale bezpečné pracovní prostředí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, prevence rizik, pracovní úraz, školení zaměstnanců

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE a MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY

- 1. Main objective:** The main objective is to evaluate the management system of EH&S in the factory Halla Visteon Autopal s.r.o., Hluk plant and also describe activities in the field of EH&S. The partial objective is to determine the development of work accidents over the last 11 years and compared with the number of work accidents in a production plant in Novy Jicin. Another partial objective is to describe the ensuring of risk prevention and safety measures, activities of the company in terms of staff training in EH&S and in the last row activities of the company in environmental protection and ergonomics.
- 2. Research methods:** Induction and deduction, comparison, analysis of examined facts, own observation the examined facts in the factory.
- 3. Result of research:** The results of this work showed that the activity of the factory in the provision of EH&S minimizes the risk of work accidents. Over the last 11 years, is became the only 2 work accidents with lost time and 7 work accidents without lost time, but with medical treatment, in the company Halla Visteon Autopal s.r.o. These are very good results, also in comparison with the plant in Novy Jicin, where is happened 11 work accidents with lost time and 31 work accidents without lost time, but with medical treatment. The management system of EH&S of Halla Visteon Autopal s.r.o. works very efficiently in Hluk factory and delivers outstanding results in low accident rate.
- 4. Conclusions and recommendation:** The company provides the EH&S at a very high level in all areas such as health and safety of all employees and all persons physically occurring in factory area, and the environment. A rare mistakes can occur on the shop floor. It is necessary to train employees with greater emphasis on strict compliance with all guidelines and regulations from the employer for better and safer workplace conditions, that can and must themselves ensure the fulfillment of one of the corporate objectives, and this creates a high standard of a safe workplace.

KEYWORDS

Safety and health at work, risk prevention, work accident, staff training

JEL CLASSIFICATION

J28 – Safety, Job Satisfaction, Related Public Policy
K31 – Labor Law
K32 – Environmental, Health and Safety Law

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

Vysoká škola ekonomie a managementu
Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Marešová Petra
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Marketing
Studijní skupina:	PMAR 2
Téma:	Bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců při práci – rozbor systému BOZP konkrétního podniku
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	<ol style="list-style-type: none">1. BOZP v české legislativě, právní předpisy a instituce vztahující se k BOZP.2. Bezpečnost práce v mezinárodních souvislostech EU.3. Systém BOZP v konkrétní firmě, struktura vnitropodnikové podpory BOZP.4. Rozbor současného stavu BOZP ve firmě.5. Zhodnocení a návrh řešení.
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	<p><i>Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 2006.</i></p> <p><i>Zákon č.309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZP, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 2006.</i></p> <p>DANDOVÁ, E. <i>Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v otázkách a odpovědích</i>. Praha: ASPI, 2008. 123 s. ISBN 80-7357-007-6.</p> <p>HŮRKA, P. <i>Ochrana zaměstnance a flexibilita zaměstnávání: princip flexibilitoty v českém pracovním právu</i>. Praha: Auditorium, 2009. ISBN 978-80-87284-04-9.</p> <p>ŠUBRT, B. <i>Bezpečnost a ochrana zdraví při práci</i>. Olomouc: ANAG, 2003. 839 s. ISBN 978-80-7263-400-2.</p> <p>ŠENK, Z. <i>Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: prakticky a přehledně podle normy ČSN OHSAS 18001:2008</i>. Olomouc: ANAG, 2009. 279 s. ISBN 978-80-7263-551-1.</p>
Vedoucí práce:	Mgr. Bc. Věra Veronika Štycká, MBA

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne 1. 2. 2014

Podepsal: Milan Žák
Organizace: Vysoká škola
ekonomie a managementu, o.p.s.
Datum podpisu: 31.1.2014

OBSAH

1 Úvod.....	1
2 Současné pojetí BOZP	3
2.1 Prevence rizik	4
2.2 BOZP v české legislativě	6
2.3 Základní právní předpisy BOZP	6
2.3.1 Základní povinnosti zaměstnavatele	7
2.3.2 Základní práva a povinnosti zaměstnance.....	9
2.4 Instituce vztahující se k BOZP	10
2.5 Bezpečnost práce v mezinárodních souvislostech EU	11
2.6 Metodika práce	12
3 Systém BOZP podniku Halla Visteon Autopal s.r.o.	13
3.1 Profil společnosti Halla Visteon Autopal s.r.o.	13
3.2 Systém řízení BOZP	15
3.2.1 Vnitropodnikové směrnice	16
3.2.2 Prevence rizik.....	16
3.2.3 Hodnocení rizik na pracovišti	17
3.2.3.1 Značky a signály	18
3.2.3.2 Osobní ochranné pracovní prostředky	19
3.2.4 Bezpečnostní pochůzky.....	20
3.2.5 Management review	20
3.3 Současný stav BOZP	21
3.3.1 Školení zaměstnanců v oblasti BOZP	21
3.3.2 Pracovní nehody a úrazy	22
3.3.2.1 Pracovní úrazovost.....	25

3.3.3 Ochrana životního prostředí	27
3.3.4 Ergonomie	27
3.3.5 Proces neustálého zlepšování.....	29
3.3.6 Zhodnocení a doporučení ke zlepšení	29
4 Závěr	31
LITERATURA	33
Přílohy.....	35

Seznam zkratk

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
EGR	Exhaust Gas Recirculation
ECPL	Energy Control and Power Lockout
EHS	Evropské hospodářské společenství
EH&S	Environmental, Health and Safety
ENV	Environmentální
EU	Evropská unie
HVCC	Halla Visteon Climate Control
IS	Informační systém
ISO	International Organization for Standardization
LTC	Lost Time Case
OHSAS	Occupational Health and Safety Assessment Specification
OIP	Oblastní inspektorát práce
OOPP	Osobní ochranné pracovní prostředky
PO	Požární ochrana
RC	Recordable Case
VÚBP	Výzkumný ústav bezpečnosti práce
VZV	Vysokozdvihový vozík

Seznam obrázků

Obrázek 1 Používané obchodní značky v historii společnosti.....	14
Obrázek 2 Letecký pohled na výrobní závod Hluk.....	15
Obrázek 3 Bezpečnostní značky v Halla Visteon Autopal s.r.o.	18
Obrázek 4 Pyramida pracovních nehod	25
Obrázek 5 Správné a nesprávné zvedání břemena	28
Obrázek 6 Proces neustálého zlepšování	29

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj úrazovosti za posledních 11 let – výrobní závod Hluk	26
Tabulka 2 Vývoj úrazovosti za posledních 11 let – výrobní závod Nový Jičín.....	26

1 Úvod

Řada pracovních činností, zejména těch, u kterých je nutné obsluhovat velké stroje, s sebou přináší jistá rizika, která mohou ohrožovat zdraví zaměstnanců, a je nezbytné těmto rizikům předcházet. V dnešním technicky vyspělém světě najdeme nespočet zaměstnání, která obnášejí zacházení s technikou, ať už jde o zemědělství, výrobu a průmysl, stavebnictví nebo zdravotnictví či dopravu a logistiku. A čím více je strojů, tím více se musí dbát na bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci. Zajistit BOZP všech zaměstnanců je povinností každého zaměstnavatele, ať už je předmět činnosti jakýkoli. Zaměstnavatel je tedy dle zákona povinen vytvářet takové pracovní prostředí, které je bezpečné a neohrožuje zdraví zaměstnanců, nebo toto riziko co nejvíce minimalizuje. Je rovněž důležité, aby zaměstnavatel dostatečně informoval všechny své zaměstnance o problematice BOZP, a konkrétně o všech nařízeních a předpisech týkajících se jejich výkonu práce. K tomu slouží školení, kterých jsou zaměstnanci povinni se účastnit. Výsledkem správného řízení BOZP je minimalizace pracovních úrazů, pracovní neschopnosti, či v nejhorším případě ztrátách na životech. S tím je také spojen hospodárný chod firmy, protože nedodržování povinností a podmínek BOZP stanovených zákonem vede k vysokým pokutám.

Hlavní metodou a základním pravidlem BOZP je prevence rizik. Rozumí se tím prevence před nemocemi z povolání či pracovními úrazy. Neustálé kontroly pracovišť a pracovních činností a vyhodnocování možných rizik vede ke zlepšování pracovních podmínek a bezpečnějšímu pracovnímu prostředí. V některých případech rizika práce nelze úplně odstranit, a proto je nutné zvolit taková opatření, která zajistí minimalizaci možného ohrožení na zdraví, prostřednictvím podnikových směrnic, pokynů, osobních ochranných pracovních prostředků, či bezpečnostních značek a signálů. Zároveň je nutné, aby zvolená opatření zaměstnanci řádně dodržovali a dbali všech pokynů od zaměstnavatele. Ne vždy stačí, aby zaměstnavatel vyhodnotil všechna rizika spojená s výkonem práce a zavedl potřebná opatření, často se stává, že k pracovnímu úrazu dojde zbytečně důsledkem nedodržování pokynů ze stran zaměstnanců.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Teoretická část se zabývá právní úpravou BOZP a uvádí základní právní povinnosti zaměstnavatele a povinnosti a práva zaměstnance. Dále uvádí některé kontrolní orgány v oblasti BOZP a jejich kontrolní činnost jak stanovuje zákon. Následně se zabývá souladem české legislativy se směrnicemi Evropské unie v oblasti BOZP. Praktická část představuje společnost Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk a jeho činnost v oblasti BOZP. Popisuje systém řízení, prevenci rizik a aktuální stav. Cílem této práce je zhodnotit systém řízení BOZP závodu Halla Visteon Autopal s.r.o. v Hluku a zároveň popsat činnost v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dílčím cílem je zjištění počtu pracovních úrazů a jejich vývoj za posledních 11 let a srovnání s výrobním závodem v Novém Jičíně. Dalším dílčím cílem je popsání zajištění prevence rizik a bezpečnostních opatření, zejména ve výrobních halách, dále jak podnik školí své zaměstnance a v poslední řadě jak zajišťuje BOZP rovněž v oblasti životního prostředí a ergonomie. Hlavními otázkami práce jsou: Jak vysokou úroveň zajištění BOZP má Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk? Kolik pracovních úrazů se za posledních 11 let ve firmě stalo? Jaký vývoj lze zaznamenat v pracovní úrazovosti ve srovnání s výrobním závodem v Novém Jičíně?

Pro zpracování bakalářské práce byly použity odborné publikace daného tématu, právní předpisy a dále osobní návštěva firmy, školení od pracovníka zodpovědného za BOZP, vlastní pozorování výroby produktů, vlastní pozorování zkoumaných skutečností v podniku a osobní studium vnitropodnikových směrnic a nařízení.

2 Současné pojetí BOZP

Dnešní pojetí BOZP se liší hlavně v tom, že se technický přístup změnil v systémový. Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 18), tuto změnu vydala Evropská unie v 80. letech minulého století, kdy se přístup k BOZP úplně přehodnotil a vznikla tak nová filosofie. Byly zrušeny předpisy a vydána Směrnice Rady č. 89/391/EHS z 12. června 1989, o zavedení opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Díky této směrnici se vytvořil základ pro legislativní rámec BOZP. Musela být také sjednocena naše legislativa řešící BOZP s legislativou Evropské unie, a tak byla zařazena tzv. druhá euronovela tehdy platného zákoníku práce do českého právního řádu, která nabyla účinnost 1. ledna 2001. Smyslem tohoto systémového přístupu je hlavně vyhledávání a vyhodnocování rizik a s tím je spojen také nárůst odpovědnosti jednotlivých vedoucích zaměstnanců a tím pádem celkový nárůst administrativy. Další změnou v pojetí je také zapojování zaměstnanců do řešení otázek BOZP a tím i do řízení firmy prostřednictvím svých zástupců nebo odborových organizací.

Tento systémový přístup k BOZP se zaměřuje hlavně na prevenci rizik. „*Udělat vše pro to, aby k nežádoucí události nedošlo, a připravit se na to, co dělat, když k ní dojde.*“ (Neugebauer, 2010). Zajišťovat BOZP mají na starost odborně způsobilé osoby, resp. odborní poradci, kteří řeší prevenci rizik nejen v oblasti strojů, zařízení a pracovního prostředí, ale řeší také lidský faktor a kulturu práce. Je důležité nezaměňovat odborně způsobilou osobu k prevenci rizik s bezpečnostním technikem, kdy tento pojem bezpečnostní technik byl užíván právě za dob technického přístupu k BOZP. Dnes se tento termín používá při provozování hornické činnosti nebo při činnosti prováděné hornickým způsobem, (Neugebauer, 2010, s. 19). V malých firmách (do 25 zaměstnanců) může BOZP zajišťovat sám zaměstnavatel, ve velkých firmách (nad 500 zaměstnanců) už musí být pověřena speciální osoba, tedy odborný poradce. Ten má na starosti systém řízení BOZP.

Problematiku BOZP tvoří kromě nárůstu legislativy (cca 70 až 80%) a vyhledání a vyhodnocení rizik také kategorizace prací. Jak uvádí Šenk (2012, s. 147), podle vyhlášky č. 432/2003 Sb. se práce zařazují do čtyř kategorií, a to podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, a jejich rizikovosti pro zdraví. Neugebauer (2010, s. 55) uvádí, že problematiku těchto rizikových faktorů, které mohou ovlivnit zdraví a bezpečí zaměstnanců, upravuje zákon č. 309/2006 Sb., a mezi tyto rizikové faktory se řadí zejména:

- fyzikální, chemické, biologické činitele,
- prach,
- fyzická, psychická, zraková zátěž,
- nepříznivé mikroklimatické podmínky (vlhkost, extrémní chlad, teplo).

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci díky lepšímu systémovému přístupu v dnešní době zahrnuje:

- bezpečnost,
- pohodu,

- sociální ochranu,
- ochranu zdraví.

Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 21), i současné pojetí BOZP má bohužel své nedostatky. Jak autor dále uvádí, základem je totiž management rizik, pro který ale neexistuje jednotná metodika uplatnění v praxi, a to jak v ČR tak ani v EU.

2.1 Prevence rizik

Jak už bylo řečeno, smyslem systémového přístupu BOZP je hlavně ve vyhledávání a vyhodnocování rizik. Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 51), v BOZP se provádějí dvě základní posouzení rizik – oblast bezpečnosti práce a oblast ochrany zdraví při práci, tedy oblast hygieny práce a oblast ergonomie. Podle zákona č.309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZP je zaměstnavatel povinen zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance s ohledem na:

- nebezpečí ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci ve vztahu k předmětu činnosti zaměstnavatele,
- základní znalosti a dovednosti zaměstnanců,
- počet zaměstnanců, jejich odbornou připravenost a jimi vykonávanou práci.

Zákon totiž dále upravuje povinnost k zajištění BOZP a tím i prevenci rizik s ohledem na počet zaměstnanců, a to tak, že zaměstnává-li zaměstnavatel:

- nejvýše 25 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, má-li k tomu potřebné znalosti,
- 26 až 500 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, je-li k tomu odborně způsobilý, nebo jednou nebo více odborně způsobilými osobami,
- více než 500 zaměstnanců, zajišťuje úkoly v prevenci rizik vždy jednou nebo více odborně způsobilými osobami

Tyto odborně způsobilé osoby se označují jako odborní poradci BOZP. Podle Neugebauera (2010, s. 38) se nejprve musí podat návrh ustanovení této osoby odborové organizaci, avšak jejím rozhodnutím není nijak vázán. Šenk (2012, s. 159) uvádí, že je zaměstnavatel povinen této osobě poskytnout potřebné prostředky k zajišťování úkolů v prevenci rizik a dobu potřebnou k výkonu její činnosti a dále poskytnout této osobě potřebnou dokumentaci a informace.

Odborně způsobilá osoba má řadu povinností k prevenci rizik, a dle Neugebauera (2010, s. 43) je jakýmsi poradním, metodickým a kontrolním orgánem ředitele (statutárního orgánu). To znamená, že poskytuje vedoucím zaměstnancům poradenskou činnost, metodicky je řídí, zaškoluje a kontroluje, zda jsou požadavky BOZP plněny. Vzhledem ke změnám v zákoně (vydána Směrnice Rady č. 89/391/EHS z 12. června 1989, o zavedení opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci) se zrušil původní název bezpečnostní technik na odborně způsobilou osobu. Neugebauer (2010, s. 46) píše, že se toto zastaralé označení používá pouze při provozování hornické činnosti, nebo při činnosti prováděné hornickým způsobem, a to

v souladu s § 2 vyhlášky č. 298/2005 Sb., a jedná se o fyzickou osobu způsobilou pro plnění úkolů na úseku BOZP v hornické činnosti.

K tomu, aby opatření k prevenci rizik úspěšně fungovala, je nutné nejprve rizika vyhledat, zhodnotit a navrhnout opatření. Tento proces by se měl neustále opakovat, aby byly pracovní podmínky neustále zlepšovány a zpřesňovány informace pro zaměstnance. Šenk (2012, s. 24) popisuje základní metodiku řízení rizik dle normy OHSAS:

- analýza všech pracovních činností v podniku,
- vyhledání nebezpečí pro všechny pracovní činnosti v podniku,
- prozkoumat příčiny a zdroje nebezpečí,
- vyhledat a identifikovat rizika,
- vyhodnotit rizika a určit, která rizika se budou zaopatřovat přednostně,
- přijmout opatření k odstranění či minimalizaci rizik
- provádět kontrolní činnost v celém pracovním systému pomocí vedoucích zaměstnanců a odborně způsobilé osoby,
- opakování celého procesu řízení rizik z důvodů aktualizace, změn na pracovištích, opakování incidentů na pracovištích, atd.

O všech rizicích nalezených na pracovišti a o jejich zaopatření je zaměstnavatel povinen vést podrobnou dokumentaci tedy protokol o provedení, návrhy opatření a schválení, doklad o realizaci opatření, atd. Tuto povinnost přímo ukládá ustanovení § 102 odst. 4 zákoníku práce, o vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních vede zaměstnavatel dokumentaci, jak píše Dandová (2008, s. 47). Prevenci rizik upravuje § 102 zákoníku práce, ale protože neexistuje přesný návod k provádění prevence rizik, záleží na zaměstnavateli, jak bude zajišťovat bezpečné pracovní podmínky pro zaměstnance a to dle specifických podmínek na pracovišti. Existují ale základní požadavky pro řízení rizik, které stanovuje norma OHSAS. Jak uvádí Šenk (2012, s. 24), mezi tyto požadavky pro řízení rizik patří:

- posuzovat všechny běžné pracovní činnosti prováděné v organizaci a mimořádné pracovní činnosti,
- veškeré informace o řízení vlastních rizik musí být předána firmám, kterých se to dotýká, rovněž tak dodané informace o řízení rizik cizích firem, které ovlivňují vlastní zaměstnance,
- specifické informace pro zaměstnance podle pracovních činností,
- informace o řízení rizik pro návštěvy,
- nebezpečí v okolí a mimo pracoviště,
- řízení rizik infrastruktury, půjčených strojů a zařízení,
- informace o řízení rizik všech strojů a zařízení používaných v organizaci,
- zvažovat při řízení rizik lidské schopnosti a organizaci práce,
- dokumentovat veškeré řízení rizik,
- a další.

Proces vyhodnocení rizika a provedení opatření začíná u komise posuzující rizika, která riziko vyhodnotí a doporučí návrh k opatření, které minimalizuje riziko. Tento návrh se předává vrcholovému vedení, které ho posoudí, zaujme stanovisko a podepíše.

V případě schválení se provede opatření k minimalizaci rizika. Vše se zaznamenává a dokumentuje. Jak už bylo řečeno, cílem řízení rizik je zpřesňování informací pro zaměstnance a zlepšování pracovních podmínek.

2.2 BOZP v české legislativě

Jak zaměstnavatel, tak i nejvyšší výkonné orgány si prostřednictvím právních úprav kladou za cíl v oblasti BOZP zajistit dobré a bezpečné pracovní podmínky pro zaměstnance. Podle čl. 28 Listiny základních práv a svobod – zaměstnanec má právo na uspokojivé pracovní podmínky a zároveň udržovat maximální pracovní kapacity v rámci ekonomického a sociálního rozvoje. V české legislativě existuje spousta zákonů, vyhlášek, nařízení vlády, směrnicí a norem, které upravují oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, přičemž zákoník práce také zpracovává předpisy Evropské unie. Jak píše Hůrka (2009, s. 13), cílem právní úpravy pracovního práva je poskytnout zaměstnavateli účinné nástroje k řízení a organizaci práce pro zaměstnance na straně jedné a zajistit zaměstnanci odpovídající pracovní podmínky na straně druhé. Podle Neugebauera (2010, s. 20), je cílem BOZP vytvoření funkčního systému, který chrání před negativními důsledky života v pracovním procesu jak zaměstnance, tak i zaměstnavatele. Cílem právních předpisů upravujících BOZP je tedy ochrana zaměstnanců před pracovními úrazy a nemocemi z povolání a ochrana zaměstnavatele před snížením produktivity práce, konkurenceschopnosti, soudním vyrovnáním, atd. Hlavní změnou prošla česká legislativa se vstupem do Evropské unie a řada zákonů se novelizovala, aby byly v souladu s legislativou EU. K poslední legislativní změně, která se dotkla oblasti BOZP a pracovněprávních vztahů, došlo dne 1. ledna 2014.

2.3 Základní právní předpisy BOZP

Oblast BOZP je značně rozsáhlá a upravuje ji celá řada zákonů, nařízení vlády, ustanovení, směrnic, norem, atd. Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 31), oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci upravuje více než 80 právních předpisů a několik set ostatních. Těmi nejdůležitějšími jsou:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví,
- zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, Část pátá, hlava I., § 101 – 102 stanovuje předcházení ohrožení života a zdraví při práci, hlava II., § 103 – 106 stanovuje povinnosti zaměstnavatele a práva a povinnosti zaměstnance, hlava III., § 107 – 108 upravuje společná ustanovení,

- Zákon č. 306/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky BOZP v pracovněprávních vztazích a o zajištění BOZP při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek BOZP).

Jak uvádí Šenk (2012, s. 6), tím nejlepším známým způsobem jak řídit bezpečnost a ochranu zdraví při práci je řízení dle normy ČSN OHSAS 18001:2008. Tato norma tvoří propojený systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, managementu kvality a managementu životního prostředí, a navazuje na normu ISO 14001 a ISO 9001. Dle Šenka (2012, s. 6) norma OHSAS prosazuje prevenci a to zejména prevenci před vznikem úrazů a poškození zdraví.

2.3.1 Základní povinnosti zaměstnavatele

Jak píše Neugebauer (2010, s. 57), podle zákoníku práce je zaměstnavatel povinen vytvářet takové pracovní prostředí a pracovní podmínky, které jsou bezpečné a zdraví neohrožující, a to vhodnou organizací BOZP. K zajištění a dodržování by měly být zpracovány interní předpisy popisující řízení BOZP, nebo řády či směrnice. Dle Dvořákové a kol. (2007, s. 243) se ty nejzákladnější povinnosti zaměstnavatele vztahují k prevenci nehod a k monitorování zdravotního stavu, pracovních podmínek a reakci na nehody. Jak autoři dále uvádí, znamená to, že v oblasti zajištění prevence nehod je zaměstnavatel povinen vyhledávat rizika, odstraňovat je a omezovat, a zamezit zahájení práce, pokud není zajištěna bezpečnost, a v oblasti monitorování zajišťovat bezpečné prostředí, které se týká například osvětlení a mikroklimatických podmínek, osobní hygieny, nouzových východů či bezpečnostních značek a signálů.

Neugebauer (2010, s. 57) uvádí, že mezi zásadní základní povinnosti zaměstnavatele patří zajišťovat BOZP ve vztahu ke všem fyzickým osobám, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích. To znamená, že mezi tyto osoby nepatří jen zaměstnanci zaměstnavatele, vykonávající práci na jeho pracovištích, ale také servisní technici, kontrolori, auditoři, či obchodní partneři. Další povinností je zejména hradit náklady spojené se zajištěním BOZP, například preventivní lékařské prohlídky a také zajistit poskytnutí první pomoci v případě úrazu zaměstnance. Jak píše Neugebauer (2010, s. 65) je zaměstnavatel povinen určit počet zaměstnanců, kteří v případě úrazu přivolají zdravotnickou záchrannou službu, policii a hasičskou službu, a kteří budou organizovat poskytnutí první pomoci. Zaměstnavatel je rovněž povinen umístit na pracoviště prostředky k poskytnutí první pomoci, tzn. lékárničky. Obsah lékárničky stanovuje zaměstnavatel ve spolupráci s lékařem závodní preventivní péče v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti, jak uvádí Neugebauer (2010, s. 65).

Bezpečnostní značky a osobní ochranné pracovní prostředky

Zaměstnavatel je rovněž povinen zajistit prevenci rizik také bezpečnostními značkami a osobními ochrannými pracovními pomůckami, vyžaduje-li to náplň práce. Po vyhledání a vyhodnocení rizik následuje provedení opatření k odstranění nebo minimalizaci. Jedním z technických opatření jsou právě bezpečnostní značky a signály. Vzhled a umístění bezpečnostních značek upravuje nařízení vlády č. 11/2002 Sb., ve znění nařízení vlády č. 406/2004 Sb., jak uvádí Dandová (2008, s. 120). Značky slouží pro zákaz, příkaz, výstrahu nebo informování.

Dle Neugebauera (2010, s. 149) se značky rozdělují do čtyř základních skupin:

- značky zákazové – kruhový tvar s černým piktogramem na bílém pozadí, červeným okrajem a šikmým pruhem v úhlu 45° od vodorovné roviny,
- značky výstražné – trojúhelníkový tvar s černým piktogramem na žlutém pozadí s černým okrajem,
- značky příkazové – kruhový tvar s bílým piktogramem na modrém pozadí,
- značky informativní – obdélníkový nebo čtvercový tvar s bílým piktogramem na zeleném pozadí nebo červeném pozadí (PO, přivolání první pomoci).

Značky musí být dle nařízení vlády dobře viditelné i za snížené viditelnosti a v případě únikových cest, musí být při přerušení dodávky energie dobře viditelné a rozpoznatelné. Barvu, vzhled a umístění značek stanovuje také norma ČSN ISO 3864 (01 8100) Bezpečnostní barvy a bezpečnostní značky, jak píše Neugebauer (2010, s. 151). Kromě bezpečnostních značek se používají také bezpečnostní značení k označení místa, kde existuje riziko střetu osob s překážkami nebo pádu osob a značí se žluto-černými pruhy nebo bíločervenými (pokud je riziko dočasné) v úhlu 45°.

Další opatření, které je zaměstnavatel povinen zavést, pro splnění bezpečnostních podmínek, je poskytnutí osobních ochranných pracovních prostředků. Osobní ochranné pracovní prostředky musí chránit zaměstnance před riziky práce, kterou vykonávají a zároveň jim v tom nesmí bránit nebo práci nějak ztěžovat. Jak uvádí Šenk (2012, str. 162), na osobní ochranné pracovní prostředky se vztahují tři právní předpisy:

- zákoník práce § 104 Odst. 1 uvádí, že není-li možné rizika odstranit nebo je dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům OOPP. Odst. 2 uvádí, že v prostředí, ve kterém oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebením, je zaměstnavatel povinen zajistit pracovní oděv nebo obuv. Odst. 4 uvádí, že zaměstnavatel je povinen udržovat OOPP v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání,
- nařízení vlády č. 21/2003 Sb. § 1 Odst. 2 uvádí, že za OOPP se považuje každé zařízení, nebo prostředek určený k nošení nebo držení jednotlivcem pro ochranu před jedním nebo více zdravotními a bezpečnostními riziky,
- nařízení vlády č. 495/2001 Sb. Odst. 1 uvádí, že OOPP musí být po dobu používání účinné, musí odpovídat podmínkám na pracovišti, musí být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců a musí respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců.

Dle Neugebauera (2010, s. 100) se OOPP přidělují podle interního předpisu zhotoveného zaměstnavatelem nebo odborně způsobilou osobou k prevenci rizik a to v souladu s postupem pro zpracování interního předpisu firmy pro přidělení prostředků, který určuje nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků.

Důležitou povinností zaměstnavatele je rovněž podrobná evidence pracovních úrazů. Jak píše Šenk (2013, s. 26), zaměstnavatel by měl mít efektivně zpracovaný vnitropodnikový předpis, kterým se stanoví podávání informací o úrazech, a to dle normy ČSN OHSAS 18001:2008. Takový předpis by měl obsahovat zjišťování

nedostatků, které způsobily vznik incidentu, následné vyšetření včetně rozboru a opatření resp. preventivní opatření pro co největší omezení pravděpodobnosti opakování incidentu, jak dále autor uvádí. Pracovní úrazy a nehody se také monitorují a měří a následně se vyhodnocují, s cílem zlepšit zajištění BOZP. K tomu slouží ukazatele úrazovosti a porovnávají se většinou za jednotlivé kalendářní roky ve zprávách o vývoji pracovní úrazovosti, které se poskytují vedením firem, odborům a zástupcům pro oblast BOZP. Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 181), ukazatele, které tyto zprávy obsahují, znázorňují následující hodnoty:

- Počet pracovní úrazů na 100 zaměstnanců (znamená počet pracovních úrazů násobený 100 / průměrný počet zaměstnanců za období).
- Průměrné procento pracovní neschopnosti (znamená počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti násobený 100 / počet nemoc. pojištěných zaměstnanců násobený 365).
- Průměrná doba trvání pracovní neschopnosti (znamená kalendářní dny pracovní neschopnosti vydělené počtem případů pracovní neschopnosti).
- Celkový počet dnů absence pro pracovní úrazy, Počet pracovních úrazů, za které byly vyplaceny náhrady škod, Výše vyplacených náhrad škod.

2.3.2 Základní práva a povinnosti zaměstnance

Stejně tak jako má zaměstnavatel jisté povinnosti v oblasti BOZP, má i zaměstnanec zákonem předepsané práva a povinnosti dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 106. Mezi nejzákladnější práva a povinnosti zaměstnance patří:

- dodržovat bezpečnostní pravidla a právní a další předpisy k BOZP, s nimiž byl řádně seznámen
- plnit účast na povinných školeních zaměstnavatele
- neprodleně oznamovat o nedostacích a závadách vzniklých na pracovišti
- okamžitě oznámit každý pracovní úraz
- řádným a předepsaným způsobem používat osobní ochranné pracovní prostředky
- dodržovat zákaz kouření a dodržovat povinnosti ve vztahu k alkoholu a dalším návykovým látkám.

Dle Šenka (2012, s. 72) se do práv a povinností zaměstnance řadí:

- právo odmítnutí výkonu práce, která bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví nebo život a zdraví jiných fyzických osob,
- právo a povinnost vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí uplatňováním stanovených opatření a nařízení a rovněž účasti na řešení otázek BOZP,
- povinnost dbát dle svých možností o svou bezpečnost a zdraví,
- povinnost znát základní povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění BOZP.

Důležitou povinností zaměstnance je, jak už bylo řečeno, podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí. Každý zaměstnanec je povinen znát základní povinnosti a požadavky zaměstnavatele k zajištění BOZP. Proto

by měl být při nástupu na pracovní pozici každý zaměstnanec řádně proškolen, výjimkou není ani testování znalostí zaměstnanců v oblasti BOZP. V případě jakékoliv změny v požadavcích a nařízeních BOZP, musí být včas a neodkladně informováni všichni zaměstnanci.

2.4 Instituce vztahující se k BOZP

Zajišťování BOZP dle právních předpisů a dle vnitropodnikových směrnic, je kontrolováno několika subjekty. Ty provádějí kontrolní a inspekční činnost zaměstnavatelů v oblasti zajištění bezpečných a zdravích neohrožujících podmínek pro zaměstnance. Mohou vydávat opatření k nápravě nalezených nedostatků a také ukládat pokuty. Mohou ale také poskytovat informace týkající se BOZP.

Rada vlády pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Tento stálý poradní orgán vlády České republiky v oblasti BOZP byl zřízen usnesením vlády č. 858 ze dne 3. září 2003 a jeho činností je zejména příprava a schvalování návrhů a doporučení k provádění a hodnocení plnění Národní politiky BOZP, jejímž cílem je předcházení poškození zdraví z důvodu pracovního úrazu, nemoci z povolání či jiného poškození během práce nebo v její souvislosti, jak je uvedeno na stránkách Českomoravské konfederace odborových svazů (2013). Rada spolupracuje se všemi orgány veřejné správy a dalšími institucemi vztahujícími se k BOZP.

Státní úřad inspekce práce

Mezi hlavní instituce patří inspekce práce a oblastní inspektoráty. Jejich činnost upravuje zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů. Státní úřad inspekce práce řídí a odborně vede oblastní inspektoráty. Tyto oblastní inspektoráty řeší porušování povinností vyplývajících z právních nařízení. Mohou kontrolovat činnost zaměstnavatelů v zajišťování BOZP a ukládat opatření k nápravě.

Český báňský úřad

Český báňský úřad kontroluje v souladu se zákonem č. 44/1988 Sb., a zákonem č. 61/1988 Sb. činnost prováděnou hornickým způsobem a kontroluje činnost v oblasti bezpečnosti práce, jak je uvedeno na stránkách Státní báňská správa České republiky (2014). Dále provádí prohlídky zařízení a pracovišť. Je nejstarším státním orgánem České republiky.

Krajské hygienické stanice

Tyto instituty se zabývají ochranou zdraví lidí v souvislosti s pracovní činností, kterou vykonávají v souladu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Krajské hygienické stanice rovněž vykonávají státní zdravotní dozor nad dodržováním povinností stanovených k ochraně veřejného zdraví dle předpisů Evropského společenství.

Výzkumný ústav bezpečnosti práce

Tato instituce provádí vědecký výzkum v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Zabývá se rovněž výzkumem v plnění úkolů v oblasti BOZP vyplývajících z právních předpisů, požadavků Rady Evropské unie, Evropské komise a Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, jak VÚBP (2010) uvádí na svých stránkách. Hlavní činností VÚBP je ověřování metod v prevenci rizik ohrožení zdraví a životů osob, životního prostředí a hmotných statků, které vyplývají z pracovních činností. VÚBP se rovněž zabývá monitorováním stavu a vývoje bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

2.5 Bezpečnost práce v mezinárodních souvislostech EU

Vzhledem k tomu, že Česká republika vstoupila do Evropské unie v roce 2004, bylo nutné do české legislativy implementovat směrnice EU. Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 18), Evropská unie vydala Směrnicí Rady č. 89/391/EHS 12. června 1989, o zavedení opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Tato směrnice se stala základem pro vytvoření legislativního rámce BOZP, ale také změnila přístup k BOZP, jak uvádí tentýž autor. Už v rámci příprav vstupu České republiky do EU se česká legislativa musela sjednotit s legislativou EU, a to tzv. druhou euronovelou tehdy platného zákoníku práce, která nabyla účinnost 1. ledna 2001 a změnila pojetí BOZP, kdy technický přístup byl nahrazen systémovým.

Dle Dandové (2008, s. 9) patří k těm nejdůležitějším předpisům EU:

- Směrnice Rady 89/391/EHS z 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tzv. rámcová směrnice,
- Směrnice Rady 92/58/EHS z 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnostní nebo zdravotní značky na pracovišti,
- Směrnice Rady 89/656/EHS z 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci,
- Směrnice Rady 89/654/EHS z 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na pracovišti,
- a další.

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Jak Europa (2005) uvádí, pro lepší informovanost členských států EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vznikla dle nařízení Rady č. 2062/94 dne 18. července 1994 Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Agenturu vede řídicí rada, předsednictvo a ředitel. Sídlí v Bilbau ve Španělsku. Řídicí radu tvoří 27 členů, kteří zastupují vlády členských států, 27 členů, kteří zastupují organizace zaměstnavatelů a 27 členů, kteří zastupují Komisi. Funkční období členů trvá tři roky. Cílem agentury je shromažďovat a analyzovat informace týkající se BOZP a informovat členské státy, podporovat spolupráci a výměnu informací mezi členskými státy v oblasti BOZP, pořádat konference a semináře v oblasti BOZP, podporovat politiku BOZP všech členských států a rozvíjet strategii a programy činnosti agentury.

2.6 Metodika práce

Pro zpracování teoretické části bakalářské práce byly použity odborné publikace a právní předpisy, pro praktickou část byly použity interní materiály podniku a poznatky z vlastního pozorování zkoumané skutečnosti. Ke zpracování cílů práce byly použity metody indukce (úsudek směřující od jednotlivého k obecnému), dedukce (vyvozování nových závěrů z poznatků obecných), rozbor (zkoumání poznatků), pozorování (vlastní sledování určitých skutečností, následně jejich popis a vysvětlení) a srovnávání.

3 Systém BOZP podniku Halla Visteon Autopal s.r.o.

Vzhledem k tomu, že automobilový průmysl je jeden z nejpokrokovějších, a téměř se staví na roveň leteckého průmyslu, výrobní činnost v tomto odvětví je velmi náročná a složitá. K výrobě nejrůznějších součástí je potřeba mnoho strojů a technických zařízení, a výrobních linek, které je nutno obsluhovat. Práce v tomto prostředí může být z hlediska bezpečnosti riziková. Společnost HVCC zavedla spoustu opatření, která zlepšila bezpečnost práce a ochranu zdraví ve všech výrobních závodech. Byl zaveden systém řízení pro zdraví a bezpečnost dle normy OHSAS 18001. Dle bezpečnostní politiky HVCC je ve všech závodech na všech pracovištích společnosti uplatňována zásada nulové tolerance k nebezpečným činnostem či nebezpečným stavům na pracovišti a tím i zajištění bezpečnosti práce zaměstnanců na prvním místě.

3.1 Profil společnosti Halla Visteon Autopal s.r.o.

Výrobní závod Hluk je jedním ze závodů společnosti Halla Visteon Autopal s.r.o. jejíž matkou je společnost HVCC. Společnost HVCC je dodavatelem řady klimatizačních systémů a komponentů pro automobilový průmysl. Mezi výrobky společnosti patří komponenty pro topení, ventilaci a klimatizaci, kompresory, systémy pro chlazení pohonných jednotek, systémy distribuce kapalin a řešení chlazení baterií pro elektromobily a hybridní vozy. Společnost HVCC má 35 výrobních závodů a 4 globální technická centra a zaměstnává více než 14 000 lidí v 19 zemích světa. Jde o společný podnik Visteon Corporation a korejské firmy Halla Climate Control. Společnost Visteon Corporation má 70% podíl ve společném podniku HVCC se sídlem v Koreji, jenž je nyní druhým největším světovým výrobcem automobilové chladicí techniky.

V České republice se firma Halla Visteon Autopal s.r.o. zrodila z malého klempířství v Novém Jičíně, které bylo založeno Josefem Rotterem v roce 1879. V roce 1950 byla společnost zestátněna a přejmenována na Autopal n.p. Obchodní jméno Autopal se v průběhu let stalo v českých zemích velmi známým a význam značky v povědomí lidí nevymizel ani dnes. Hlavním historickým milníkem se stal 13. červenec 1993, kdy podnik koupila společnost Ford Motor Company. V dubnu 2000 se Autopal stal součástí mezinárodní společnosti Visteon Corporation, světového dodavatele komponentů pro automobilový průmysl a to pod obchodním názvem Visteon-Autopal s.r.o. Nejnovější název Halla Visteon Autopal s.r.o. je název pro společnost s ručením omezeným, která vznikla dne 15. prosince 2013 a sídlí v Praze na ulici Jakubská 647/2, PSČ 110 00, Česká republika, s identifikačním číslem 269 14 620. Hlavním předmětem její činnosti je výroba, prodej a opravy příslušenství a součástí motorových vozidel a strojů. Následující obrázek ukazuje vývoj používaných obchodních značek v historii společnosti.

Obrázek 1 Používané obchodní značky v historii společnosti

Zdroj: Prezentace o společnosti Halla Visteon Autopal s.r.o. (2013)

Společnost Halla Visteon Autopal vyvíjí a vyrábí komponenty klimatizační a chladicí techniky pro automobilový průmysl. Mezi zákazníky společnosti patří Audi, Ford, Volkswagen, PSA, General Motors, Jaguar Land Rover, Mercedes, BMW, Volvo, Porsche, McLaren, Renault a další. Společnost zaměstnává přibližně 1600 lidí a provozuje dvě technická centra a dva výrobní závody v Novém Jičíně a Hluku. Do produktového portfolia firmy patří klimatizační hadice, vnitřní výměníky tepla, akumulátory, vodní trubky, chladiče motorů, chladiče výfukových plynů (technologie EGR), vodou chlazené chladiče plnicího vzduchu, chladicí moduly a kondenzátory.

Závod v Hluku byl založen v roce 1951 a vyrábí radiátory, kondenzátory a chladiče výfukových plynů pro automobilový průmysl. Tepelné výměníky lze rozdělit do dvou skupin. První skupinu tvoří hliníkové teplené výměníky a do portfolia produktů patří chladiče motorů, klimatizační kondenzátory, chladiče stlačeného vzduchu. Druhou skupinu výrobků tvoří teplené výměníky vyráběné z nerez oceli, kde portfolio produktů tvoří především výměníky pro chlazení a recirkulaci výfukových plynů.

Společnost sídlí na adrese Závodní 1007, 678 23 Hluk. Areál závodu činí 81 634 m², z toho zaujímají více než 33 000 m² výrobní plochy. K 31. 3. 2014 výrobní závod zaměstnával 422 kmenových zaměstnanců a 98 agenturních pracovníků. Kromě toho v závodě pracují zaměstnanci společnosti Halla Visteon Autopal Services s.r.o., což jsou útvary jako nákupní oddělení, laboratoře, prototypová dílna, oddělení výzkumu a vývoje, kteří nespádají pod vedení výrobního závodu, ale fyzicky se v závodě nacházejí. Těchto zaměstnanců pracovalo k 31. 3. 2014 celkem 121. Dohromady v závodě Hluk pracovalo k témuž datu 641 zaměstnanců. Závod Hluk je držitelem řady certifikátů a zákaznických ocenění za kvalitu svých výrobků, jako dodavatel do automobilového průmyslu je certifikován podle ISO/TS 16949, ISO 14001, OHSAS 18001, VDA 6.1. Dále získal zákaznická ocenění Ford Q1 Certification, Jaguar Land

Rover Quality Award, Volvo VQE Award a Ford World Excellence Silver Award (což je druhé nejvyšší ocenění zákazníka, které u společnosti Ford existuje).

Závod Hluk v posledních letech díky novým vyhraným zákaznickým projektům značně expanduje. Na podzim 2013 byla slavnostně otevřena nová výrobní hala s názvem Naděje o výměře více než 7000 m² výrobních ploch, kde bude rozšířena výroba stávajících a zahájena výroba zcela nových chladiců řady MLB Evo pro společnost Audi. V letošním roce byla zahájena stavba další výrobní haly, o budoucí výměře více než 10 000 m², rovněž pro spuštění výroby nových výrobků pro automobilový průmysl. Úměrně k této expanzi roste i počet zaměstnanců všech potřebných profesí. Tato expanze se stávající výrobou klade na všechny zaměstnance zvýšené nároky na bezpečnost práce a ochranu zdraví. Následující obrázek znázorňuje letecký pohled výrobního závodu Halla Visteon Autopal s.r.o. v Hluku, v popředí je vidět nová výrobní hala Naděje.

Obrázek 2 Letecký pohled na výrobní závod Hluk

Zdroj: Interní materiály Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)

3.2 Systém řízení BOZP

Výrobní závody v Hluku a Novém Jičíně se řídí politikou EH&S, která zavazuje zaměstnance obou společností Halla Visteon Autopal společně vytvářet pro všechny své činnosti bezpečné a zdravé neohrožující pracoviště a chránit a zachovat životní prostředí. Se začleněním závodů Visteon do HVCC byla Politika EH&S aktualizována a odsouhlasena vedením společnosti s platností od 17. 6. 2013. Budovaný integrovaný systém EH&S je založen na splnění požadavků norem ISO 14001 a OHSAS 18001 a jeho úkolem je zajistit neustálé zlepšování v oblasti ochrany životního prostředí a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Tomuto účelu odpovídají i hlavní obecné cíle, mezi které patří (Interní materiály, 2014):

- vytvoření bezpečného pracoviště pro všechny zaměstnance s nulovou tolerancí pro nebezpečné činnosti a nebezpečné pracovní prostředí,

- dosažení dokonalosti prostřednictvím systematických programů zlepšování pro ochranu životního prostředí a ochranu zdraví a bezpečnosti při práci a programů a procesů v oblasti konstrukce výrobků, vývoje a výroby,
- zabezpečování bezchybného stavu technických zařízení a pracovního prostředí ve výrobních i nevýrobních prostorech pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- prohlubovat vědomosti zaměstnanců v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci a ochrany životního prostředí a rozvíjet jejich povědomí o bezpečné práci na pracovištích,
- omezení produkce a zvýšení opětného využití a/nebo recyklace odpadů a obalových materiálů,
- omezení emisí ve vzduchu a prevence znečišťování ovzduší,
- zlepšení efektivnosti ve využívání energií a zachování přírodních zdrojů.

Společnost Halla Visteon Autopal s.r.o. má zavedený integrovaný systém řízení dokumentace, která je k dispozici na všech úrovních řízení a obsahuje platné, stručné a správné pokyny pro činnost BOZP v souladu s postupy HVCC, kdy se korporátní směrnice přenášejí, transformují a aplikují konkrétně do jednotlivých výrobních závodů. Výrobní závod má zavedené také systémové řízení procesů jako je výroba, kontrola a doprava. Skládá se ze systému řízení jakosti, ochrany životního prostředí a BOZP dle normy OHSAS 18001 a ISO 14001.

3.2.1 Vnitropodnikové směrnice

Společnost Halla Visteon Autopal s.r.o. se řídí celou řadou zákonných požadavků pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, mezi ty nejdůležitější patří:

- rámcovou směrnicí EU 89/391/EU o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- zákonem č. 262/2006 Sb. zákoník práce, část pátá, Hlava I až III, § 101 až 108,
- zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZP,
- nařízením vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci,
- zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů,
- zákonem č. 373/2012 Sb., o specifických zdravotních službách

Každá složka oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má v podniku svou směrnici, která je pečlivě zdokumentovaná v elektronické podobě. U každé směrnice je uveden její účel, rozsah platnosti, definice pojmů a zkratk, samotný popis směrnice, související formuláře a související organizační normy. V podniku je veden také přehledný registr právních a jiných požadavků BOZP.

3.2.2 Prevence rizik

Všechna rizika, která se vyskytují nebo by se mohla vyskytovat na pracovišti, musí zaměstnavatel vyhodnotit a zavést opatření. V podniku Halla Visteon Autopal s.r.o. se ke každému zařízení a každé pracovní činnosti zpracovává seznam rizik, dle podnikové směrnice GNR-SM-99.156, která se řídí zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (Vnitropodnikové směrnice, 2014). Posouzení rizik a opatření

musí být písemně stanoveno komisí na střediscích pro posuzování rizik na pracovištích. Členy této komise jsou vedoucí provozu, technolog, odborně způsobilá osoba BOZP, seřizovač a údržbář. Protože se ve výrobních halách podniku nachází mnoho velkých strojů (linky k výrobě trubek, pece k pájení, lisy, krimpovací stroje), u kterých je třeba dbát zvýšené opatrnosti a přesně dodržovat pokyny a příkazy, musí se zaměstnanci v rámci zajištění prevence rizik řídit také bezpečnostními příkazy a striktně je dodržovat. Bezpečnostní příkazy se týkají všech zařízení a pracovních činností a jsou pečlivě zdokumentované tak, aby jim všichni zaměstnanci správně porozuměli. U každého pracoviště musí být tato dokumentace vždy k dispozici a musí obsahovat (Interní materiály, 2014):

- pracovní postup, který vydává zaměstnavatel a obsahuje sled výrobních operací a seznam pracovních pomůcek a OOPP,
- návod na obsluhu a údržbu, který vydává výrobce zařízení a obsahuje návod jak správně zacházet se zařízením nebo přístrojem, jaká jsou rizika při práci na zařízení a jak jim přecházet, jaká manipulace se zařízením je zakázána a jak zařízení opravovat, udržovat a pravidelně ověřovat jeho funkci,
- místní provozní bezpečnostní předpis, který vydává zaměstnavatel,
- popis pracovní činnosti, který vydává zaměstnavatel,
- bezpečnostní list, který vydává výrobce chemických látek a obsahuje seznam vlastností používaných chemických látek, jak a čím lze látku hasit v případě zahoření, jaké OOPP je přikázáno používat, jak poskytnout první pomoc a jak uchovávat a ukládat používanou chemickou látku.

Důležitým bezpečnostním příkazem, který zajišťuje prevenci rizik, je také řízené vypínání energií výrobních zařízení, neboli ECPL. V případě plánované i mimořádné potřeby provést zásah na výrobním zařízení (oprava, údržba, apod.) je oprávněný zaměstnanec povinen (Vnitropodnikové směrnice, 2014):

- připravit vypnutí zdrojů energií,
- informovat spolupracovníky o zamýšlené činnosti (datum, čas),
- provést vypnutí stroje nebo zařízení,
- vypnout všechny zdroje energií a kontrolovat jejich bezpečné vypnutí,
- uzamknout hlavní vypínač jedním visacím zámkem a klíčkem, který si ponechá oprávněná osoba u sebe,
- označit dané pracoviště a vypnuté zařízení výstražnými bezpečnostními tabulkami,
- provést zkoušku kontrolních prvků stroje,
- provést potřebné úkony údržby nebo opravy stroje a zařízení.

3.2.3 Hodnocení rizik na pracovišti

Jak prevenci, tak hodnocení rizik na pracovišti upravuje podniková směrnice GNR-SM-99.156 a jejím účelem je vyhodnocovat rizika, přijímat opatření k jejich odstranění a seznamovat s riziky (Vnitropodnikové směrnice, 2014). Tato směrnice je platná pro všechny útvary a zaměstnance Halla Visteon Autopal s.r.o., a jedná se o rizika bezpečnostní, ergonomická, environmentální, která ohrožují zdraví zaměstnanců. V příloze č. 1 je uveden postup odhalování rizik na pracovišti. V případě, že na pracovišti proběhne hodnocení rizik a některý z rizikových faktorů bude posouzen jako

závažný (vysoká míra rizika), bude toto identifikované riziko zapsáno do formuláře OPZ-036 (Rizika hodnocená s nebezpečím vysokým). Následně musí být stanovena a provedena taková bezpečnostní opatření, aby se míra rizika snížila na přijatelnou mez. Každé pracoviště má svou dokumentaci s riziky seřazenými podle evidenčních čísel. Součástí této dokumentace je prezenční listina s podpisy všech zaměstnanců, kteří byli seznámeni s riziky. V příloze č. 2 je uvedena příkladná dokumentace s Hodnocením rizik na daném pracovišti.

3.2.3.1 Značky a signály

V podniku Halla Visteon Autopal s.r.o. se používají značky zákazové, příkazové, výstražné, informační a značky pro únikové cesty (Vnitropodnikové směrnice, 2014). Mezi nejpoužívanější zákazové patří zákaz kouření, zákaz vstupu nepovolaným osobám, zákaz hašení vodou nebo pěnovými přístroji a zákaz vstupu osob s kardiostimulátorem. Mezi nejpoužívanější příkazové značky patří příkaz používat ochranné brýle (například při použití stlačeného vzduchu či manipulaci s olejem), příkaz používat ochranná sluchátka, příkaz zajistit nádoby pod tlakem proti převrácení a příkaz vypnout elektrický proud v nebezpečí. Do výstražných značek patří upozornění na zařízení pod elektrickým proudem, upozornění na horký vzduch, upozornění na laserové pracoviště a upozornění na hořlavinu první třídy. Mezi informační značky patří označení pro umístění lékárničky, místo pro shromáždění osob, směr k únikovým cestám. Posledním typem bezpečnostních značek používaných v podniku jsou únikové cesty. Následující obrázek obsahuje příklady bezpečnostních značek používaných v podniku Halla Visteon Autopal s.r.o.

Obrázek 3 Bezpečnostní značky v Halla Visteon Autopal s.r.o.

Zdroj: Prezentace Periodické školení BOZP Halla Visteon Autopal s.r.o. (2013)

Dále se v podniku vyskytují značky, které označují riziko střetu osob s překážkami či riziko pádu osob a předmětů. Ty se značí střídavě žlutými a černými pruhy nebo červenými a bílými pruhy stejné velikosti v úhlu 45° a vyskytují se hlavně na sloupech nebo rozích uvnitř budovy, na vratech, rampách, okrajích regálů, atd.

Kromě bezpečnostních značek je nutné užívat také zvukové signály, u vysokozdvizného vozíku, kdy je tento signál přerušovaný a zaznívá vždy při couvání vozíku, dále u mostového jeřábu, před spuštěním pojezdu a u výrobních zařízení, kdy zazní signál při uzavření dveří. Je důležité zmínit také sirény, které jsou zavedeny ve výrobních halách a v areálu, kdy se spustí při veřejném ohrožení na 140 s a při požárním nebezpečí přerušovaně v intervalu 25 s – 10 s ticho – 25 s.

Dopravní řád

Dopravní řád v podniku upravuje směrnice GNR-SM-00.57 a jejím cílem je dodržení efektivní bezpečné dopravy v celém podnikovém areálu a to dopravy osobní i nákladní včetně bezpečné manipulace s materiálem (Vnitropodnikové směrnice, 2014). Na všech komunikacích uvnitř objektů je povolena maximální rychlost 5 km/h, na všech venkovních komunikacích je povolena maximální rychlost 20 km/h, přičemž tato max. rychlost je uvedena na dopravní značce, která je umístěna při vjezdu do areálu. Všichni zaměstnanci včetně externích pracovníků jsou povinni používat vyznačené trasy pro chodce, včetně vyznačených přechodů pro chodce. Trasy jsou vyznačeny zpravidla bílou čarou vymezující uličku pro pohyb chodců a pro lepší přehlednost jsou v ní namalovány bílé stopy. V případě, že trasy vyznačené nejsou, chodci jsou povinni používat levý okraj komunikace. Ve výrobních halách platí obdobná pravidla, ale je nutné dbát zvýšené pozornosti. Trasy jsou vyznačeny žlutou nebo zelenou čarou vymezující uličku pro chodce a pro lepší přehlednost jsou uvnitř namalovány žluté nebo zelené stopy. Plánek dopravního řádu podniku Halla Visteon Autopal s.r.o. je uveden v příloze č. 3.

3.2.3.2 Osobní ochranné pracovní prostředky

V rámci prevence před úrazy se v podniku používají osobní ochranné pracovní prostředky. Dle interních předpisů, které jsou v souladu se zákonem, je zaměstnanec povinen (Vnitropodnikové směrnice, 2014):

- řádně používat schválené a stanovené OOPP dle příkazu v Pracovním postupu pro danou výrobní činnost, Návodu na obsluhu a údržbu zařízení, Bezpečnostním listu, Místním provozním bezpečnostním listu a Zvláštním příkazu nebo pokynu společnosti,
- udržovat OOPP v řádném technickém stavu a čistotě a v případě poškození požádat o výměnu,
- ukládat svěřené OOPP na bezpečné místo, bránící poškození nebo zničení.

Osobní ochranné pracovní prostředky jsou majetkem podniku a jejich vynášení mimo pracoviště je zakázáno. Pro vstup do všech výrobních hal podniku je nutné mít ochrannou pracovní obuv s ocelovou špičkou. Mezi další OOPP, které se v podniku používají, patří ochranné brýle, pracovní oděv, ochranný respirátor, ochranná sluchátka a rukavice.

3.2.4 Bezpečnostní pochůzky

Je důležité, aby zaměstnanci dbali svých povinností v oblasti BOZP, a rovněž aby všechna zařízení bezpečně a správně fungovala. Kromě jiných zabezpečení je v podniku aplikován jeden ze základních manažerských nástrojů, a to pravidelné kontrolní bezpečnostní pochůzky, (tzv. safety walks=bezpečnostní pochůzky a plant tours=bezpečnostní pochůzky po areálu). Vzhledem k tomu, že je výroba značně rozsáhlá, je nutné neustále kontrolovat jak zaměstnance, tak přístroje a stav pracovišť. Safety walks probíhají ráno v 8 hodin v Po, St, Čt a Pá a účastníci procházejí podle plánu předem stanovenou halu, a kontrolují, zda zaměstnanci dodržují své povinnosti, a jestli je vše z hlediska bezpečnosti v pořádku. V případě identifikace problému se zjištěný stav popíše, vyhodnotí se míra rizika, a zaznamená se nápravné opatření a odpovědná osoba. Kromě safety walks, které probíhají uvnitř objektů, se pravidelně v podniku konají tzv. plant tours (pochůzky po vnějším areálu). Během nich se kontrolují bezpečné stavy veškerých míst v okolí objektů. Jedná se hlavně o skladiště, manipulační plochy a expediční halu, kde se pohybují vysokozdvizné vozíky. Výsledky a záznamy ze safety walks a plant tours jsou reportovány vedení společnosti a jsou hlavním obsahem měsíčního manažerského safety review meetingu. Součástí týmu je mimo ředitele závodu a top managementu i zástupce odborové organizace, který s vedením v oblasti BOZP aktivně spolupracuje.

3.2.5 Management review

Management review nebo přezkoumání managementu integrovaného systému EH&S (IS EH&S - Enviromental, health and safety) je požadováno v souladu s korporátními požadavky minimálně jednou ročně (Interní materiály, 2014). Účelem je pravidelné přezkoumání a vyhodnocení funkčnosti zavedeného integrovaného systému EH&S vrcholovým vedením, aby bylo zjištěno, zda jsou nastaveny správné procesy v souladu s požadavky norem ISO 14001 a OHSAS 18001, dále aby byly dodrženy podmínky pro platnost certifikace ISO 14001 a OHSAS 18001. Pro celou společnost Halla Visteon Climate Control, je nutno provádět certifikaci těchto systémů 3. stranou. Podnik Halla Visteon Autopal byl v roce 2013 úspěšně certifikován bez neshod, pouze s doporučením ke zlepšení. Management review tedy zpětně kontroluje a hodnotí, zda byly splněny předem stanovené cíle v oblasti BOZP. Zahrnuje to veškerou činnost týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a úkolem přezkoumání managementu je zejména kontrola zda byly splněny cíle v jednotlivých oblastech, kontrola změn v právních předpisech, kontrola školení zaměstnanců, řešení událostí a neshod, nápravných a preventivních opatření, kontrola výsledků interních auditů, technických revizí, apod. Management review v závodě Hluk probíhá 2x ročně.

Dle normy ČSN OHSAS 18001-4.6 musí vstupy pro management review zahrnovat (Interní materiály, 2014):

- výsledky interních auditů a hodnocení souladu s požadavky právních předpisů a jiných požadavků, které se na organizaci vztahují,
- výsledky spoluúčasti a konzultace – kdy musí být vytvořeny, uplatňovány a udržovány postupy pro účast pracovníků prostřednictvím jejich vhodného zapojení v oblasti BOZP (identifikace nebezpečí, posuzování rizik, jeho řízení, vhodné zapojení při vyšetřování incidentu, zapojení do tvorby a přezkoumání

politik a cílů BOZP, konzultace v případě změn v oblasti BOZP, zastupování v záležitostech BOZP),

- významnou komunikaci s externími zainteresovanými stranami včetně stížností,
- výkonnost v oblasti BOZP organizace,
- rozsah splnění cílů,
- stav vyšetřování incidentů, nápravných a preventivních opatření,
- následní činnosti z předcházejících management reviews,
- změněné okolnosti včetně vývoje požadavků právních předpisů a dalších požadavků souvisejících s BOZP,
- doporučení ke zlepšování.

3.3 Současný stav BOZP

Společnost HVCC se zavázala poskytovat svým zaměstnancům bezpečné a zdravé pracovní podmínky a chránit a zachovávat pracovní prostředí. Tyto klíčové hodnoty jsou součástí provozů, výrobků a služeb, a jsou projevem závazku být odpovědným členem občanské společnosti. Tento závazek se vztahuje na všechny zaměstnance na všech úrovních a pozicích a na všechny činnosti, na kterých se společnost podílí. Dosahování vynikajících výsledků v oblasti ochrany zdraví, bezpečnosti a ochrany životního prostředí je úkolem celé společnosti HVCC a její zaměstnanci jsou povinni za všech okolností dodržovat pravidla a předpisy bezpečnosti práce, zabránit nebezpečnému jednání a pohotově reagovat a odstraňovat nebezpečné podmínky. Společnost HVCC zavedla integrovaný systém řízení EH&S (Environmental, Health and Safety), který splňuje požadavky mezinárodní normy ISO 14001 a systému řízení ochrany zdraví a bezpečnosti dle OHSAS 18001. Systém byl navržen tak, aby určoval, hodnotil a řídil významné ekologické aspekty a bezpečnostní rizika, a je tak základem pro neustálé zlepšování provozů, výrobků a služeb společnosti HVCC. Díky tomuto systému efektivně a účinně funguje řízení rizik ve všech výrobních závodech společnosti a závody se navzájem mezi sebou informují o pracovních úrazech a rizicích. V roce 2014 byl klíčový ukazatel pro efektivitu integrovaného systému EH&S stoprocentní, to znamená, že byly provedeny všechny legislativou požadované školení včetně hodnocení rizik.

3.3.1 Školení zaměstnanců v oblasti BOZP

Důležitou složkou prevencí rizik je školení, které je platné pro všechny úseky a zaměstnance společnosti. Školení stanovuje směrnice GNR-SM-18.68 a určuje postupy a odpovědnosti při zabezpečování vzdělávání a rozvoje zaměstnanců tak, aby byli schopni vykonávat úkoly vyplývající z pracovních pozic a efektivně tak přispívali k dosahování cílů společnosti. Školení je několik druhů, mezi ty nejdůležitější patří (Vnitropodnikové směrnice, 2014):

- Vstupní školení. (Školení, které absolvuje nový zaměstnanec při nástupu do zaměstnání.)
- Zákonná školení. (Školení, které vyžaduje legislativa a ČSN (např. periodické školení svářečů, jeřábníků, řidičů referentských vozidel, apod.).)

- Školení preventivních požárních hlídek. (Podle vyhlášky č. 246/2001 Sb., o požární prevenci - § 24 odst. 2 – příprava preventivních požárních hlídek nejméně 1 x za rok, § 32 odst. 4 – cvičný požární poplach s evakuací.)
- Periodické školení BOZP. (1 x ročně, pro vedoucí zaměstnance 1 x za tři roky.)
- ENV školení. (Všichni zaměstnanci, jejichž funkce má významný dopad na ENV jsou poučeni o důležitosti shody s environmentální politikou, významných environmentálních dopadech, jejich úlohách a odpovědnostech pro dosažení shody s environmentální politikou a potencionálních následcích nedodržování pracovních postupů.)
- Týmovka. (Lokální aplikace pro denní sledování odpracované doby, rozpracované výroby, vyrobených kusů, prostojů a zmetků a výpočet neefektivit pracovních týmů.)
- Prohlubování kvalifikace. (Průběžné doplňování (udržování a obnovování) kvalifikace, kterým se nemění její podstat, a které umožňuje zaměstnanci výkon sjednané práce (školení, kurzy, stáže, apod..))

V případě změny právních předpisů, interních nařízení, pracovním postupem, atd. se všichni zaměstnanci, nebo zaměstnanci, kterých se to týká, znovu přeškolují.

3.3.2 Pracovní nehody a úrazy

Povinnosti zaměstnavatele i zaměstnance týkající se pracovních nehod a úrazů upravuje § 105, zákoník práce; nařízení vlády 201/2010 Sb. Zaměstnavatel je povinen objasnit příčiny a okolnosti pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovoluje, dále za účasti svědků a odborové organizace nebo zástupce pro oblast BOZP. Pracovní úraz je poranění, které si zaměstnanec způsobil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Skoronehoda (z anglického slova nearmiss) je provozní událost, při které pracovní úraz nenastal, ale mohl se stát s velkou pravděpodobností. V jistém smyslu je skoronehoda sice nežádoucí, ale (když už se stane) je cenná událost, protože ke zranění a úrazu nedošlo, ale nebezpečné jednání bylo zřejmé a všichni se z něj mohou poučit. Několik příkladů skoronehod:

- Vozík s nákladem jede v hale nepovolenou rychlostí a ohrozí pracovníka, který na poslední chvíli uskočí.
- Vozík veze náklad, který v zatáčce spadne a potenciálně mohl kohokoli ohrozit (navíc je zřejmě způsobená škoda na majetku).
- Pracovník na pracovišti zakopne a upadne. Nic se nestane a příčina je zřejmá – nebezpečně ležící kabel v pochůzně ploše pracoviště (i s potenciálním nebezpečím úrazu elektrickým proudem).

Podnikové směrnice (2013) rovněž rozlišují pracovní úrazy či poranění na:

- drobné poranění bez pracovní neschopnosti, u kterého se provede záznam o úrazu,
- drobné poranění bez pracovní neschopnosti s odborným vyšetřením, o kterém se provede záznam o úrazu, (tzv. RC – Recordable Case = Míra zaznamenaných případů poranění)
- úraz s pracovní neschopností (tzv. LTC – Lost Time Case = Míra zaznamenaných případů poranění s pracovní neschopností), o kterém se

provede záznam o úrazu a bezpečnostní upozornění (safety alert). U těchto úrazů je (s ohledem na délku pracovní neschopnosti) nutné splnit i další zákonné podmínky, např. hlášení na příslušný OIP.

Zaměstnavatel vede evidenci o všech zjištěných pracovních úrazech i provozních nehodách na stanovených formulářích včetně archivace dat v souladu s právními požadavky a interními směnicemi. V případě pracovních úrazů se vznikem pracovní neschopnosti nebo s hospitalizací zraněného delšího než 5 dnů ve zdravotnickém zařízení, je zaměstnavatel povinen oznámit takový úraz příslušným orgánům. Dle interního nařízení se zaměstnanci v případě pracovního úrazu musí řídit tímto doporučeným způsobem šetření (Vnitropodnikové směrnice, 2014):

- Neměnit stav na místě vzniku úrazu nebo provozní nehody do příchodu vyšetřovací komise. (Zabezpečit pracoviště v případě havarijního stavu energií, vzniku požáru, poskytnutí první pomoci postiženému, provést orientační dechovou zkoušku na alkohol.)
- Svolat vyšetřovací komisi, zástupce potřebných útvarů. (Zpravidla vedoucího pracoviště nebo pracovního týmu, zástupce oddělení pro EH&S, závodního lékaře, a další.)
- Vyslechnutí postiženého a svědků události a provedení Zápisu o svědecké výpovědi. (Objasnění příčiny a okolností vzniku provozní nehody nebo úrazu, provedení fotodokumentace.)
- Ovězení a shromáždění příslušných dokumentů k objasnění mechanismu vzniku nehody nebo úrazu, uvedení do Zápisu o šetření pracovního úrazu. (Revizní zprávy, záznamy o školení, údržbě a opravách, přidělení OOPP, technologické postupy, atd.)
- Ověření analýzy rizik, environmentálních aspektů, opatření k požární ochraně. (Havarijní plány a instrukce, bezpečnostní pokyny, schválení provozních zařízení k používání v sériové výrobě, atd.)
- Sepsání potřebných zpráv a protokolů, evidence záznamů. (Záznam o úrazu, zápis Šetření provozní nehody a úrazu, Bezpečnostní upozornění, atd.)
- Informování příslušných orgánů. (Oznamovací povinnosti – Policie ČR, Oblastní inspektorát práce, Zdravotní pojišťovna, atd.)
- Seznámení pracovníků s příčinami provozní nehody nebo úrazu a navrženými opatřeními. (Opakované periodické školení BOZP, PO.)
- Realizace přijatých nápravných opatření. (Nová analýza rizik, vybavení pracovišť novými bezpečnostními prvky nebo OOPP.)
- Ověření účinnosti přijatých opatření.

Na pracovištích musí být také rozmístěny a označeny provozní lékárničky. Doporučený obsah zdravotnického materiálu zajišťuje zaměstnavatel ve spolupráci s lékařem závodní preventivní péče. Zaměstnavatel rovněž zajišťuje evidenci a kontrolu obsahu zdravotnického materiálu a vyškolení zaměstnanců k poskytnutí první pomoci.

V rámci plnění cílů EH&S se kontrolují také klíčové ukazatele pro bezpečnost a ochranu zdraví. Mezi tyto klíčové ukazatele patří míra zaznamenaných případů poranění (počet pracovních úrazů, které si kromě první pomoci vyžádaly i lékařské ošetření v přepočtu na 100 zaměstnanců), míra závažnosti úrazů (počet dnů pracovní neschopnosti v přepočtu na 100 zaměstnanců, jako následek pracovních úrazů

s pracovní neschopností) a míra zaznamenaných případů poranění s pracovní neschopností (počet zaznamenaných úrazů, jejichž výsledkem je nejméně 1 denní pracovní neschopnost v přepočtu na 100 zaměstnanců).

V rámci prevence před úrazy jsou ve všech výrobních závodech HVCC zavedeny tzv. bezpečnostní upozornění (Safety Alerts, EHS Alerts). Bezpečnostní upozornění slouží k informovanosti všech zaměstnanců napříč společností o pracovním úrazu nebo nehodě a informují se o něm všichni zaměstnanci ve všech výrobních závodech. Pokud se tedy stane úraz například ve výrobním závodě v USA nebo v Koreji, příslušný závod zpracuje informační dokumentaci (EHS Alert) a odešle hlášení na nadřízeného bezpečnostního manažera, který zajistí distribuci na všechny ostatní výrobní závody ve světě. Takový systém je velmi efektivní, v podstatě do 24 hodin od vzniku události kdekoli na světě jsou informováni všichni vedoucí a bezpečnostní specialisté závodů a mohou neprodleně zahájit šetření, zda stejné nebo obdobné riziko existuje i jinde.

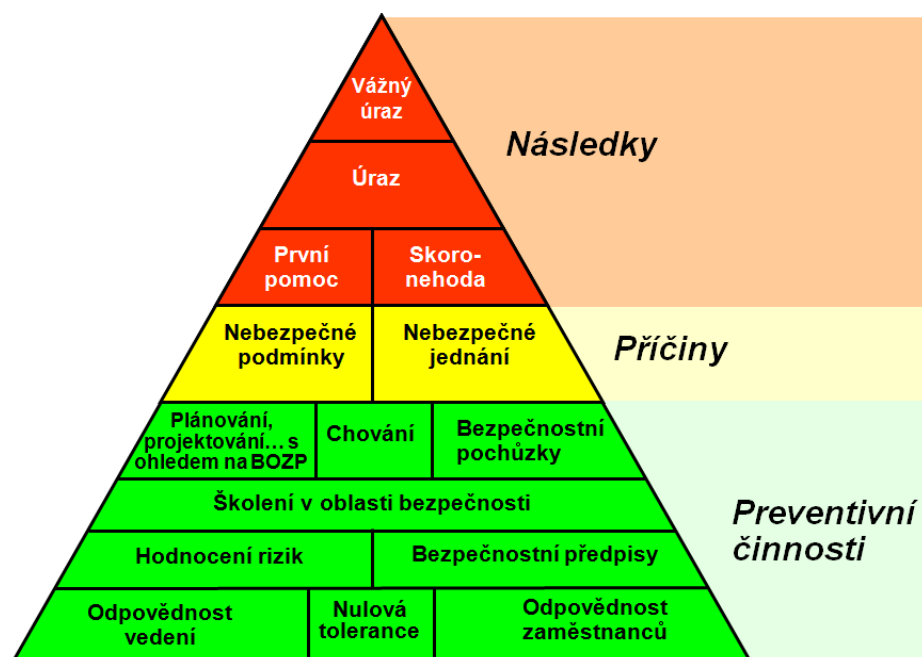
Tyto dokumenty jsou umístěny přímo ve výrobních halách na informačních tabulích a informace jsou publikovány i na vnitřním televizním okruhu v halách. Cílem těchto bezpečnostních upozornění je prevence před úrazy a nehodami. Safety Alert uvádí, co se stalo, popis úrazu/nehody, datum a místo, příčina, datum přehodnocení rizika, opatření pro jednotlivé závody, datum zavedení opatření a datum přeškolení. Příkladný informační dokument EHS Alert, který se stal 10. března 2014 v Novém Jičíně, je uveden v příloze č. 4.

Dle vnitropodnikových směrnic (2014) se také vedoucí business týmů a manažeři podniku školí na téma Jak předcházet nehodám. Školení předkládá 5 základních oblastí, na které by se vedoucí a manažeři měli zaměřit:

- Hodnocení rizik na všech pracovištích (standardizované a nestandardizované pracovní činnosti, práce kontraktorů, návštěvy).
- Školení v návaznosti na zjištěná rizika (všichni zaměstnanci, kontraktoři a návštěvy).
- Bezpečnost strojů a zařízení (všechny stroje a zařízení musí splňovat požadavky českých právních předpisů, kontroly a inspekce strojů musí být prováděny pravidelně, musí být zavedeny nezbytné bezpečnostní prvky jako např. dvouruční spínání, bezpečnostní spínač, světelné závory, atd.).
- Systém sledování a kontroly (nebezpečné podmínky musí být zaznamenány a jejich řešení je pravidelně monitorováno).
- Úklid (vnitřní prostory výrobních hal, venkovní prostory, mimo výrobní haly).

Dodržováním těchto 5 oblastí se významně snižuje pravděpodobnost úrazu/nehody, avšak dle záznamů se 80% všech případů úrazů s pracovní neschopností stává z důvodu nebezpečného jednání. Hlavními důvody nebezpečného jednání je nedodržování pravidel bezpečnosti, porušování předpisů ECPL, nepozornost, nedodržování ergonomických pravidel, nedodržování postupů pro vypínání strojů a nedodržování pravidel pro bezpečný pohyb chodců. Sled událostí od preventivních činností, přes příčiny nehod až po její následky znázorňuje Pyramida pracovních nehod, která je uvedena na následující obrázku.

Obrázek 4 Pyramida pracovních nehod

Zdroj: Prezentace HVCC First line manager training on H&S CZ (2014)

3.3.2.1 Pracovní úrazovost

Pro sledování vývoje úrazovosti existuje celá řada ukazatelů, které vyhodnocují a měří počty pracovních úrazů. Úrazovost se porovnává za kalendářní roky a zaznamenává se do zpráv o vývoji pracovní úrazovosti. Výrobní závody HVCC monitorují a vypočítávají úrazovost pomocí následujících kategorií (Interní materiály, 2014):

- Lost Time Case – pracovní úraz (zpravidla vážný), kvůli kterému byl zraněný vyřazen z pracovního procesu a dostal se do pracovní neschopnosti.
- Recordable Case – úraz, kvůli kterému byl zraněný lékařsky ošetřen, ale pracovní neschopnost nenastala.

Samozřejmě na pracovištích vznikají tzv. drobná poranění, což jsou úrazy, které se sice zaznamenávají v knihách o úrazech na provozech, ale nejsou předmětem reportingu a statistických vyhodnocení. (Např. pracovník se mírně škrábne, postižené místo ošetří dezinfekcí, zalepí náplastí a zapíše záznam do knihy. Nadále může bez omezení pokračovat v práci.)

Ve výrobním závodě v Hluku se pracovní úrazy s pracovní neschopností nebo bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením, stávají jen zřídkakdy. Následující tabulka znázorňuje počty pracovních úrazů za období 2003 až 2013, plus necelý rok 2014, a to s pracovní neschopností (LTC) a bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením (RC). Celkem se za období 2003 až 2014 stalo ve výrobním závodě Hluk 9 pracovních úrazů, z toho 2 vážné úrazy s pracovní neschopností (LTC) a 7 úrazů bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením (RC).

Tabulka 1 Vývoj úrazovosti za posledních 11 let – výrobní závod Hluk

Hluk	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2003 - 2013
	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů
LTC	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
RC	0	0	0	1	0	1	1	0	2	1	1	0	7
celkem	0	0	0	2	0	1	1	0	2	1	2	0	9

Zdroj: Interní materiály Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)

Pro srovnání je zde uvedena úrazovost druhého výrobního závodu společnosti HVCC v České republice, výrobního závodu v Novém Jičíně. Tabulka 2 znázorňuje počty pracovních úrazů za posledních 11 let a neukončeným rokem 2014, a to s pracovní neschopností (LTC) a bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením (RC). Hodnoty jsou podstatně vyšší než v Tabulce 1, za období 2003 až 2014 se ve výrobním závodě Nový Jičín stalo celkem 42 pracovních úrazů, z toho 11 vážných úrazů s pracovní neschopností (LTC) a 31 úrazů bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením (RC).

Tabulka 2 Vývoj úrazovosti za posledních 11 let – výrobní závod Nový Jičín

Nový Jičín	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2003 - 2013
	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů	Počet úrazů
LTC	0	0	0	2	0	0	1	1	2	2	2	1	11
RC	0	0	0	4	2	4	2	6	3	3	5	2	31
celkem	0	0	0	6	2	4	3	7	5	5	7	3	42

Zdroj: Interní materiály Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)

Za období 2003 až 2014 se ve výrobním závodě Nový Jičín stalo celkem o 33 pracovních úrazů více než v závodě Hluk (z toho o 9 úrazů s pracovní neschopností a 24 úrazů bez pracovní neschopnosti, ale s lékařským ošetřením více). Celkem 42 pracovních úrazů je poměrně vysoké číslo. Důvodem může být jiný charakter výroby oproti výrobě v Hluku, větší podíl různých jednoúčelových manuálních operací a manipulací. Může zde hrát roli i otázka disciplíny zaměstnanců, ale stav v závodě Nový Jičín nebyl předmětem zkoumání, proto uvedené důvody autorka uvádí jako nepotvrzené předpoklady, nikoli ověřené skutečnosti.

Podle výsledků počtu pracovních úrazů za období 2003 až 2014 si výrobní závod Hluk stojí podstatně lépe než závod v Novém Jičíně. Za posledních 11 let se v závodě Hluk staly pouze 2 vážné pracovní úrazy. Celkem se stalo 9 pracovních úrazů, což je méně, než 1 úraz ročně (přesně je to 0,82). V jednotlivých kategoriích je to pak LTC = 0,18 případu za rok a v kategorii RC = 0,64 případu za rok, což se zdá být výsledek vynikající.

To jsou velmi příznivé a mimořádně dobré výsledky a to díky velmi vysoké úrovni zajištění BOZP v tomto závodě.

3.3.3 Ochrana životního prostředí

Dle politiky EH&S se vedle cílů zabezpečit a chránit zdraví zaměstnanců stanovují i cíle chránit životní prostředí. Mezi stanovené cíle v oblasti životního prostředí globální politiky EH&S (Interní materiály, 2014) patří:

- vytváření bezpečného pracovního prostředí pro všechny zaměstnance, kde se nebudou tolerovat žádné nebezpečné činnosti a nebezpečné pracovní podmínky,
- dosahování dokonalosti prostřednictvím systematických procesů na ochranu životního prostředí a ochranu zdraví a bezpečnosti při práci v oblasti konstrukce výrobků, jejich vývoje a výroby,
- snižování produkce odpadů, opětovné využívání nebo recyklace odpadů obalových materiálů,
- snižování emisí do vzduchu a prevence znečištění ovzduší,
- zlepšování efektivnosti ve využívání a zachovávání energií a přírodních zdrojů.

Pro kontrolu naplnění cílů se monitorují environmentální aspekty a k tomu slouží klíčové ukazatele pro ochranu životního prostředí. Mezi tyto klíčové ukazatele patří meziroční zlepšení energetické efektivity, meziroční zlepšení efektivity v oblasti odpadů a meziroční zlepšení efektivity ve spotřebě vody. V rámci zlepšení ochrany životního prostředí se měří environmentální parametry a vede se o tomto měření podrobná dokumentace, která se neustále aktualizuje. Do této dokumentace patří skupina environmentálních aspektů, monitorovaná složka, emisní limit, místo uchovávání záznamů, četnost měření a datum posledního měření. Mezi tyto měřitelné a monitorované environmentální skupiny aspektů patří:

- emise do ovzduší,
- vypouštění průmyslových odpadních vod do městské kanalizace,
- vypouštění průmyslových a splaškových vod do městské kanalizace,
- vypouštění dešťových vod do vodního toku,
- vodní systémy – Legionella pneumophila.

3.3.4 Ergonomie

Podnik Halla Visteon Autopal s.r.o. zpracovává také požadavky na ergonomii, což je vědní obor, který řeší optimální vztahy mezi člověkem a pracovními prostředky, jako jsou stroje, technická zařízení, výrobní zařízení, apod. Při výrobě každého výrobku se věnuje velká pozornost technickým parametrům, ale ne tolik schopnostem a možnostem člověka. Cílem podnikové ergonomie je dosažení efektivní výroby a požadované produktivity práce v podmínkách pracovní pohody a bez nebezpečí zdravotního poškození zaměstnanců. Zaměstnanci jsou povinni dbát několika bezpečnostním příkazům, které se řídí ergonomií. Příkladem může být Základní bezpečnostní pravidla pro manipulaci s břemeny. Zaměstnancům při manipulaci s materiálem je doporučeno dodržovat (Vnitropodnikové směrnice, 2014):

- Hlavní zásady manipulace – vyloučit zbytečnou a fyzicky náročnou ruční manipulaci, usnadnit nevyhnutelnou ruční manipulaci využitím vhodných manipulačních prostředků, respektovat zásady správného zvedání, přenášení a ukládání břemen.

- Pravidlo svislé roviny neboli pravidlo úchopu před tělem má být co nejmenší – uchopení břemena do 15 cm před tělem, umístování zvedaného břemene ve výši 75 cm od země, břemena se zvedají bez otáčení trupu nebo bočního vychýlení páteře.
- Pravidlo vodorovné roviny neboli břemena mají být přemísťována ve stejné úrovni a optimální výšce – břemena se nezvedají přímo ze země, s břemeny se nemanipuluje pod úrovní kolen a nad úrovní ramen, s břemeny se pohybuje plynule a bez náhlých pohybů.
- Pravidlo dobré viditelnosti při manipulaci s břemeny – břemenem se nesmí bránit dobrému vidění.
- Pravidlo správného držení – při manipulaci s břemenem musí být zajištěn bezpečný úchop, břemeno se zvedá s napřimým trupem, při nevhodné poloze dochází k jednostrannému tlaku na ploténky a hrozí poškození. Následující obrázek znázorňuje správné zvednutí vlevo, a nesprávné zvednutí a následný tlak na ploténky vpravo.

Obrázek 5 Správné a nesprávné zvedání břemena

Zdroj: Bezpečnostní příkazy - břemena Halla Visteon Autopal s.r.o. (2012)

Pro manipulaci s břemeny se také rozdělují hmotnostní limity pro ženy:

- občasné 20 kg – přerušované zvedání a přenášení břemen nepřesahující souhrnně 30 minut za osmihodinovou směnu
- časté 15 kg – přerušované zvedání a přenášení břemen přesahující souhrnně 30 minut za směnu,

a pro muže:

- občasné 50 kg – přerušované zvedání a přenášení břemen nepřesahující souhrnně 30 minut za osmihodinovou směnu,
- časté 30 kg – přerušované zvedání a přenášení břemen přesahující souhrnně 30 minut za směnu.

Poučení o bezpečnostních příkazech, které zajišťují ergonomii, dostávají zaměstnanci při nástupu na pracovní pozici a v rámci periodických školení a přeškolení.

3.3.5 Proces neustálého zlepšování

Norma ČSN OHSAS 18001 pro posuzování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci specifikuje požadavky na systém managementu BOZP tak, aby organizace mohly řídit svá rizika v oblasti BOZP a zlepšovat svou výkonnost v této oblasti. Podnik Halla Visteon Autopal se řídí globální politikou EH&S (Environmental, Health and Safety). Veškeré činnosti týkající se BOZP se neustále kontrolují a zkoumají pro neustálé zlepšování pracovních podmínek a stavu BOZP. V procesu Politiky BOZP se plánují a stanovují cíle, které se implementují, kontrolují a provádí se opatření pro zlepšení, nakonec vše přezkoumává management. Na následujícím obrázku je znázorněna politika BOZP a neustálé zlepšování všech procesů.

Obrázek 6 Proces neustálého zlepšování

Zdroj: Prezentace Monthly EH&S meeting Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)

3.3.6 Zhodnocení a doporučení ke zlepšení

Úroveň zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci je v podniku Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk vysoká. Díky integrovanému systému je zajištěna velmi dobře vedená dokumentace o veškerých činnostech BOZP a nastalých událostech. V případě úrazu jsou velmi rychle informovány všechny ostatní závody a mohou zajistit vyhodnocení rizika ve svém prostředí – zejména tento systém je velmi efektivní. Právě díky dobré komunikaci a pečlivě vedeným řízením rizik dochází k úrazům v podniku Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk jen zřídka (nicméně občas jsou). Jak vedení, tak odborně způsobilá osoba berou činnost BOZP velmi zodpovědně a profesionálně. Veškeré činnosti spojené s BOZP se neustále monitorují, aktualizují a zlepšují. Ale k pracovním úrazům dochází a bohužel je převážnou příčinou lidský faktor. Někdy si zaměstnanci práci usnadňují, nedbají pokynů a ohrožují tak sami sebe i okolní pracovníky. Příkladem může být nedodržování příkazu nechávat volný prostor v místech, kde je to nutné nebo všeobecný nepořádek na pracovišti, který může být příčinou i velmi vážných pracovních úrazů. Zaměstnanci ve výrobních halách staví palety s materiálem pod/před nouzová tlačítka nebo lékárničky a znemožní tak volný přístup v případě potřeby. Tím vytváří rizika. Palety s materiálem také staví do uličky určené pro chodce, kterému tím znemožní bezpečný průchod výrobní halou. Další

pochybení bylo zaznamenáno opět z řad operátorů – řidičů VZV, kteří nedodržují maximální povolenou rychlost ve výrobních halách. Ty mohou jet maximální povolenou rychlostí 5 km/h, objektivní měření nebylo provedeno, ale každý je schopen rozeznat a odlišit rychlost 5 km/h (což je přibližně rychlost chůze) od rychlosti často podstatně vyšší. Velmi sporadické je rovněž používání bezpečnostních pásů u řidičů VZV. V této souvislosti byla zaznamenána informace ze závodu General Motors v německé Bochumi, kdy řidič VZV najel na nízkou překážku, vozík se převrátil a protože řidič nebyl připoután, vypadl při pádu pod něj a vozík ho rozdrtil.

Je nutné zvýšit důraz na dodržování nařízení a pokynů pro zaměstnance ve výrobních halách. Právě tam je nutné dbát zvýšené opatrnosti a pozornosti a striktně se řídit pokyny zaměstnavatele. Je třeba zaměstnance při periodickém školení na tyto nedostatky upozornit, aby se nadále nevyskytovaly, soustavně na ně apelovat a důrazněji je poučit o vlastní bezpečnosti a tom, jak oni sami mohou vytvářet bezpečné podmínky pro práci.

Na základě vyzpovědovaných skutečností a na základě vyhodnocení reálného stavu ve výrobních halách byla zformulována následující doporučení ke zlepšení:

- 1) Zahrnout do periodického školení i soubor dotazů k přednášené problematice a položením otázek účastníkům si ověřit, zda školení věnovali patřičnou pozornost a zda přednášené látce skutečně porozuměli.
- 2) Posílit povědomí o bezpečnosti práce u nižších vedoucích (vedoucích pracovních týmů a mistrů), protože to jsou lidé, kteří s operátory tráví ve výrobě celý svůj pracovní život. Budou-li tito nižší vedoucí k problematice BOZP lhostejní, zbytek nadřízených sám o sobě nic nezmůže. (Typickým příkladem je vysoká rychlost VZV na halách, aniž by vedoucí týmů jakkoli reagovali.)
- 3) V případě zaznamenání příkladného a mimořádného bezpečnostního chování nebo účinného zásahu dát těmto lidem (případům) širokou publicitu, veřejně pochválit/vyznamenat/odměnit (pozitivní motivace).
- 4) U všech zaměstnanců vyvolat povědomí „pořád je safety walk“, to znamená, ne jen v době oficiálních pochůzek, ale kdykoli se nacházejí ve výrobě či jinde a zaznamenají nebezpečných stav/chování, ihned a na místě zajistí nápravu (ale to je ostatně základním principem Zero Tolerance, nikdy a za žádných okolností netolerovat, nepřehlížet či ignorovat nestandardní a nebezpečný stav nebo chování).

Celkový systém řízení BOZP a reálný stav úrovně bezpečnosti v podniku Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk je hodnocen velmi pozitivně, pouze s doporučením ke zlepšení chování zaměstnanců ve výrobních halách. Úroveň zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví je vysoká, rovněž tak ochrana životního prostředí. Podnik má zaveden velice dobře fungující a efektivní systém.

4 Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na bezpečnost a ochranu zdraví konkrétního podniku, jehož předmět činnosti je výroba a vývoj komponentů klimatizační a chladicí techniky pro automobilový průmysl. V úvodní části se práce zabývala novým přístupem k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a prevence rizik. Hlavním cílem práce bylo zhodnotit a zároveň popsat systém řízení BOZP společnosti Halla Visteon Autopal s.r.o. v závodě Hluk a doporučit návrhy ke zlepšení. Dílčím cílem bylo zjištění vývoje pracovních úrazů za posledních 11 let a srovnání s výrobní závodem v Novém Jičíně. Dalšími dílčími cíly bylo popsání zajištění prevence rizik a bezpečnostních opatření, a to hlavně ve výrobních halách, dále jak firma školí své zaměstnance a nakonec jak zajišťuje BOZP v oblasti životního prostředí a z hlediska ergonomie. Hlavními otázkami práce byly: Jak vysokou úroveň zajištění BOZP má společnost Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk? Kolik pracovních úrazů se za posledních 11 let v závodu stalo? Jaký vývoj lze zaznamenat v pracovní úrazovosti ve srovnání s výrobním závodem v Novém Jičíně?

Teoretická část práce pojednávala o novém, modernějším přístupu BOZP v podobě náhrady technického přístupu za systémový a základním kamenem se pro BOZP stala prevence rizik. Dále pojednávala o právní úpravě této oblasti v českých zákonech, hlavně pro povinnosti zaměstnavatele a práva a povinnosti zaměstnance. V poslední řadě se teoretická část zabývala institucemi, zabývající se činností BOZP a mezinárodními souvislostmi Evropské unie, která při vstupu České republiky značně zasáhla do české legislativy, a v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byl tento zásah velmi znatelný. Praktická část práce byla zaměřena na činnost a systém řízení BOZP podniku Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk. Tento výrobní závod spadá pod korporaci HVCC, která je dodavatelem kompletní řady klimatizačních systémů a komponentů pro automobilový průmysl. Výrobní závod Halla Visteon Autopal s.r.o. se sídlem v Hluku vyrábí radiátory, kondenzátory a chladiče pro automobilový průmysl. Svoji výrobní činnost soustřeďuje do tří výrobních hal, kde se nachází vysoký počet složitých strojů, mechanismů a výrobních linek. Jak pro celou korporaci HVCC, tak i pro výrobní závod Halla Visteon Autopal s.r.o. v Hluku je bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců na prvním místě. Pro management podniku, i odborně způsobilou osobu pro BOZP je hlavním cílem zajistit bezpečné pracovní prostředí a minimalizovat rizika spojená s pracovní náplní. Činnost BOZP funguje na velmi vysoké úrovni díky integrovanému systému řízení dokumentace, která je k dispozici na všech úrovních řízení a obsahuje platné a pečlivě zpracované pokyny pro činnost BOZP v souladu s postupy HVCC a globální politikou EH&S, jejíž cílem je vytváření bezpečného pracovního prostředí pro všechny zaměstnance s nulovou tolerancí nebezpečných činností a nebezpečných pracovních podmínek a ochrana životního prostředí. Prevenci rizik zajišťuje závod pomocí vnitropodnikových směrnic, které nařizují dodržovat platné a stanovené postupy a pokyny k řízení a hodnocení rizik. Výrobní haly se několikrát týdně kontrolují z hlediska bezpečnosti a neustále se vyhodnocují rizika, která hrozí, nebo by mohla hrozit zaměstnancům, venkovní areál se z hlediska bezpečnosti a rizik kontroluje jednou týdně. V případě úrazu se provede informační dokumentace, která slouží k informování všech výrobních závodů společnosti s cílem co nejlépe předejít možnému pracovnímu úrazu. Hodnoty vývoje pracovních úrazů prokazatelně dokázaly, že zajištění BOZP a prevence rizik funguje velmi dobře a efektivně. Za posledních 11 let se v závodu Hluk staly pouze 2 pracovní úrazy

s pracovní neschopností a pouze 7 pracovních úrazů bez pracovní neschopnosti. To jsou velmi dobré hodnoty i ve srovnání se závodem v Novém Jičíně, kde se během posledních 11 let stalo 11 vážných úrazů s pracovní neschopností a 31 úrazů bez pracovní neschopnosti. Závod Hluk má tedy velmi nízké počty pracovních úrazů za poslední roky. Přesto se úrazy sporadicky stávají, proto je nutné zaměstnance důrazněji proškolovat, jak už zaznělo v doporučeních ke zlepšení. V oblasti školení BOZP provádí podnik vstupní školení BOZP a PO každého zaměstnance a následně periodická školení BOZP a PO. V případě jakékoliv změny v pokynech pro BOZP se provede nové školení. Podnik rovněž provádí aktivní činnost v oblasti ochrany životního prostředí, kdy neustále monitoruje a vyhodnocuje environmentální aspekty. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci souvisí také s ergonomií, která je nedílnou součástí. Zaměstnanci jsou informováni o správných pokynech pro manipulaci s břemeny, apod. Zaměstnanci se také střídají mezi svými pracovními stanovišti po směnách, aby nezatěžovali pouze jednu část těla a práce se nestala tolik rutinní a jednotvárnou záležitostí.

Díky efektivnímu a fungujícímu systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci vytváří podnik Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk opravdu dobré a bezpečné pracovní podmínky pro své zaměstnance. BOZP je záležitostí všech zaměstnanců, kteří v podniku pracují. Právě ve výrobních závodech, kde je pravděpodobnost výskytu rizik vyšší, je stav BOZP každodenní otázkou. Zajištění bezpečného pracoviště pro zaměstnance je v podniku na prvním místě. Bohužel tam, kde neselže bezpečnostní opatření, většinou selže lidský faktor a dojde k pracovnímu úrazu. Je třeba klást důraz na zaměstnance, aby důsledně dodržovali pokyny a nařízení a sami tak přispívali k vytváření bezpečného pracovního prostředí. Koneckonců bez ohledu na všechny teorie, definice a poučky by mělo být hlavním a nejvyšším cílem každého zaměstnavatele jedině – aby se všichni v pořádku a v plném zdraví vrátili po práci zpět domů ke svým rodinám.

Společnost Halla Visteon Autopal s.r.o., závod Hluk má vysokou úroveň zajištění BOZP a nebylo shledáno žádných závažných nedostatků.

LITERATURA

DANDOVÁ, E. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v otázkách a odpovědích*. 2. oprav. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 140 s. ISBN 978-80-7357-374-4

DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4

HŮRKA, P. *Ochrana a flexibilita zaměstnávání. Princip flexibilitoty v českém pracovním právu*. 1. vyd. Praha: Auditorium s.r.o., 2009. 192 s. ISBN 978-80-903786-04-9

NEUGEBAUER, T. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli o čem je současná BOZP*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 260 s. ISBN 978-80-7357-556-4

ŠENK, Z. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci prakticky a přehledně podle normy OHSAS*. 2. aktual. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s.r.o., 2012. 312 s. ISBN 978-80-7263-737-9

ŠENK, Z. *Pracovní úrazy v judikatuře*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s.r.o., 2013. 384 s. ISBN 978-80-7263-837-6

Internetové zdroje

Českomoravská konfederace odborových svazů. *Rada vlády pro BOZP* [online]. 2013 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/bozp/rada-vlady-pro-bozp>

Europa, Přehled právních předpisů EU. *Evropská agentura pro bezpečnost a zdraví při práci* [online]. 2005 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/health_hygiene_safety_at_work/c11110_cs.htm.

Státní báňská správa České republiky: o úřadu. *Působnost* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.cbussb.cz/index.php/hlavni.html>.

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i. *o nás* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.vubp.cz/index.php/o-nas>.

Podnikové zdroje

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., prezentace *Monthly EH&S meeting*, 2014

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., prezentace *Management review – rok 2013*

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., prezentace *Environmental, Health and Safety at HVCC for Plant Manager, Outlook for 2014*

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., prezentace *Periodický výcvik BOZP*, 2013

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., prezentace *Jak předcházet nehodám*, 2014

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., *Vnitropodnikové směrnice*, 2014

HALLA VISTEON AUTOPAL S.R.O., *Interní materiály*, 2014

Přílohy

Seznam příloh

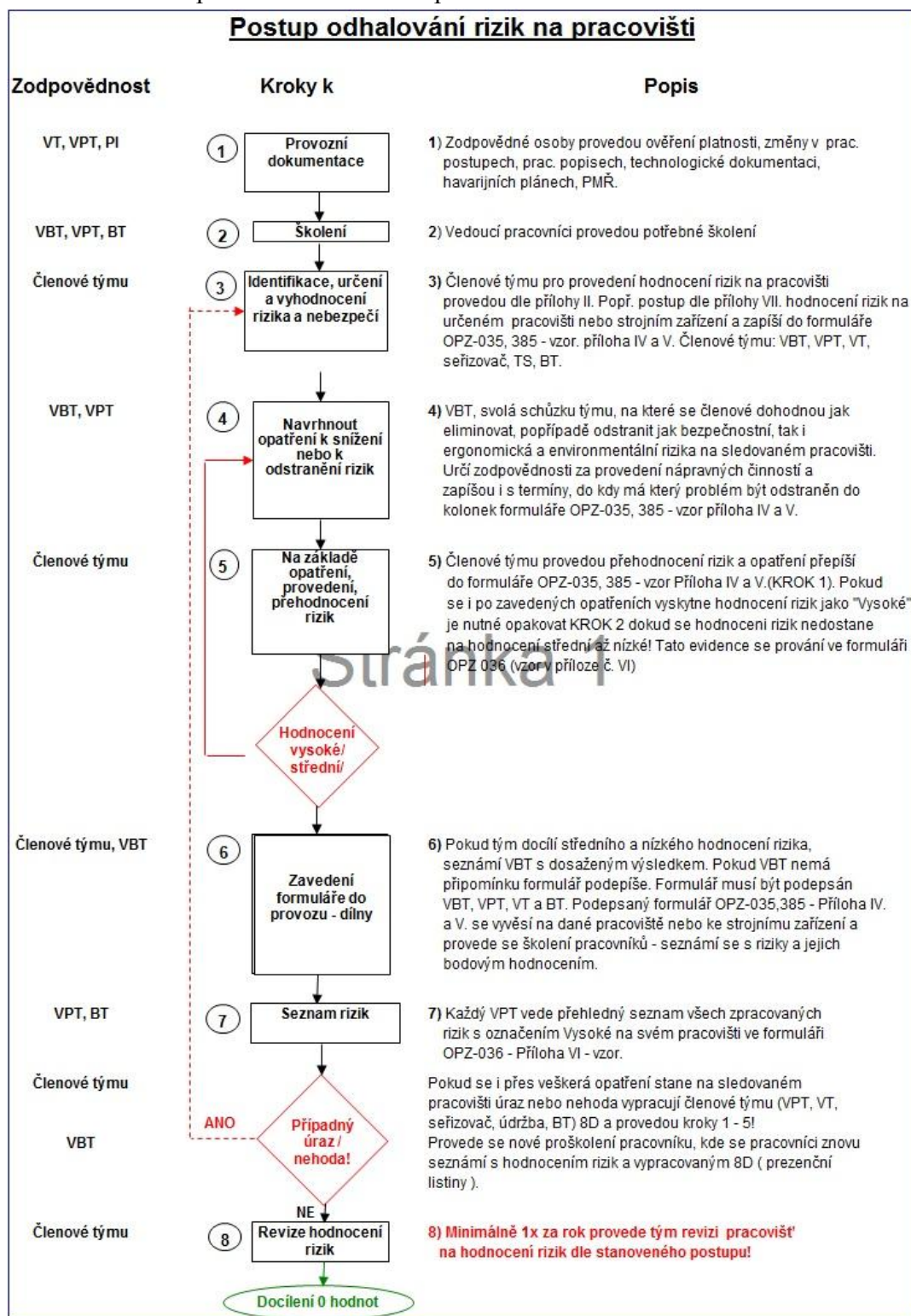
Příloha č. 1 Postup odhalování rizik na pracovišti

Příloha č. 2 Příkladná dokumentace s Hodnocením rizik na daném pracovišti

Příloha č. 3 Plánek dopravního řádu podniku Halla Visteon Autopal s.r.o.

Příloha č. 4 Příkladný informační dokument EHS Alert

Příloha č. 1 Postup odhalování rizik na pracovišti

Zdroj: Dokumentace Rizika Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)

Hodnocení rizik na pracovišti:		Pájení		Závod : BT :	Halla Visteon Autopal Hluk 3340		
Vypracoval:	Schválil :	Vedoucí BT Technik-BOZP		Vydáno : Aktualizováno :	15.3.2012 15.3.2013		
Strojní zařízení: Pájecí karusel		Pracovní prostředí: kategorie 2					
	ZDROJE OHROŽENÍ	POPIS NÁSLEDKŮ	závažnost	frekvence	pravděpodobnost	KLASIFIKACE RIZIKA	
	kontrola připravenosti stroje	popálení rukou	3	2	0	5	střední prioritá
	příprava+kontrola materiálů	škrábnutí, řeznutí, drobné poranění prstů a rukou, upadnutí kusu ostrou hranou na	0	2	0	2	nizká prioritá
	zakládání pájených podskupin	popálení rukou pájecí pastou	0	2	0	2	nizká prioritá
	vizuální kontrola-činnost zařízení	nauřňování srovnání z pájení, zachycení točícím se přípravkem na prac. desce	0	2	0	2	nizká prioritá
	vyjímání pájených podskupin	popálení, zachycení ruky pohybujícími se	0	2	0	2	nizká prioritá
	vizuální kontrola páj, dílce	ruce zbarvené hliníkem, upadnutí kusu na dolní končetinu	0	2	0	2	nizká prioritá
	kontrola v měřidle	ruce zbarvené hliníkem, upadnutí kusu na dolní končetinu	1	2	0	3	nizká prioritá
	uložení do přepravní bedny	přenášení materiálu	0	1	0	1	nizká prioritá
<p>Opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použití OOPP dle GNR-SM-00.69: pracovní obuv a oděv; doporučený rukavice, dodržování Pracovního postupu - světelná závora, blokovací lanko - odsávání pracovního prostoru - doporučeno používání krému na ruce 							

Zdroj: Dokumentace Rizika Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)

Příloha č. 4 Příkladný informační dokument EHS Alert

 EHS Alert Závod: Nový Jičín - Annex																	
<p>Datum incidentu : 10. březen 2014</p> <p>Čas incidentu : 2.40 pm</p>	<p>Foto 1: nehoda / poranění</p> <p>krimpovací lis</p> 																
<p>Popis incidentu :</p> <p>Na začátku odpolední směny před zahájením výroby dílů na krimpovacím lisu parametry krimpování neodpovídaly požadavkům kvality. Pro dosažení kvalitativních parametrů byl přivolán seřizovač. Na pracovišti lisu byl operátor a seřizovač (2osoby). Operátorka kus založila a položila ruce na tlačítka. Seřizovač chtěl polohu kusu opravit a vložil levou dlaň pod nástroj. Operátorka v současné chvíli uvedla obouručně stroj do chodu. Následně došlo k přímáčknutí části levé dlaně nástrojem lisu.</p>																	
<table border="1"> <tr> <td>Typ incidentu:</td> <td>Bezpečnost</td> </tr> <tr> <td>Byl ořtomen svědek:</td> <td>ANO</td> </tr> <tr> <td>Kdy byl informován nadřízený:</td> <td>10.3.2014</td> </tr> <tr> <td>Byl podobný / incident v minulosti:</td> <td>ne</td> </tr> <tr> <td>Postižená část těla:</td> <td>Ruka</td> </tr> <tr> <td>Popis poranění:</td> <td>Zlomenina</td> </tr> <tr> <td>Předpokládaná doba prac. neschopnosti:</td> <td>90</td> </tr> <tr> <td>Opakuje/či se potře/porucha:</td> <td>NE</td> </tr> </table>	Typ incidentu:	Bezpečnost	Byl ořtomen svědek:	ANO	Kdy byl informován nadřízený:	10.3.2014	Byl podobný / incident v minulosti:	ne	Postižená část těla:	Ruka	Popis poranění:	Zlomenina	Předpokládaná doba prac. neschopnosti:	90	Opakuje/či se potře/porucha:	NE	
Typ incidentu:	Bezpečnost																
Byl ořtomen svědek:	ANO																
Kdy byl informován nadřízený:	10.3.2014																
Byl podobný / incident v minulosti:	ne																
Postižená část těla:	Ruka																
Popis poranění:	Zlomenina																
Předpokládaná doba prac. neschopnosti:	90																
Opakuje/či se potře/porucha:	NE																
<p>Popis hlavní příčiny</p> <p>V současné době je předmětem vyšetřování</p>	<p>Foto 2: místo</p> 																
<p>Okamžitá nápravná opatření :</p> <p>Přerušeni práce na stroji. Poskytnuti 1.pomoci, přivolání záchranné služby, převoz zraněného do nemocnice. Kontrola stroje.</p>																	
<p>Trvalá nápravná opatření :</p> <p>Skoleni operátorů a seřizovačů o rizicích, obsahu pracovních instrukcí, kontrola krimpovacích lisů (preventivní údržba, bezpečnostní značení). Seznámení zaměstnanců s bezpečnostním videem.</p>																	
<p>Zjištění a stav šetření :</p> <table border="1"> <tr> <td>Směrnice</td> <td>Popis činnosti NJ-372.</td> </tr> <tr> <td>Porušení směrnice</td> <td>ano</td> </tr> <tr> <td>Nedodržení bezpečnosti</td> <td>ano</td> </tr> <tr> <td>Stav vyšetřování</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Poznámka:</td> <td>šetří Policie ČR a komise HV Autopal</td> </tr> </table>	Směrnice	Popis činnosti NJ-372.	Porušení směrnice	ano	Nedodržení bezpečnosti	ano	Stav vyšetřování	Y	Poznámka:	šetří Policie ČR a komise HV Autopal	<p>Body poučení</p> <p>Striktní dodržování pracovních postupů Přísný zákaz práce více než jedné osoby na jednom</p>						
Směrnice	Popis činnosti NJ-372.																
Porušení směrnice	ano																
Nedodržení bezpečnosti	ano																
Stav vyšetřování	Y																
Poznámka:	šetří Policie ČR a komise HV Autopal																

Zdroj: Prezentace Monthly EH&S meeting Halla Visteon Autopal s.r.o. (2014)